

Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрлігі
Бәрімбек Бейсенов атындағы Қарағанды академиясы

Заң институты
Криминалистика кафедрасы

Бекітемін
Академия бастығының
оқу ісі жөніндегі орынбасары
з.ғ.д., профессор,
полиция полковнигі
З.С. Тоқыбаев

« ____ » _____ 2018 ж.

Пән бойынша жұмыстық оқу бағдарламасы (SYLLABUS)

ҚАТККЕ 4305 «Қылмыстарды ашу және тергеудің криминалистикалық
камтамасыз етілуі» пәні бойынша

5В030300 – «Құқық қорғау қызметі» мамандығына арналған

Оқыту нысаны: күндізгі

Курс: 4

Семестр: 7

Кредиттер саны: 2

Дәрістер: 5 сағат

Семинар:

Практикалық сабақтар: 25 сағат

Рейтингтік бақылаулар саны (МБ): 2

КООЖ: 15 сағат

КӨЖ: 45 сағат

Емтихан: 7 семестр

Қарағанды 2018

«Қылмыстарды ашу және тергеудің криминалистикалық қамтамасыз етілуі» пәні бойынша 5B030300 «Құқық қорғау қызметі» мамандығына арналған жұмыстық оқу бағдарламасы (SYLLABUS), 52 б.

Құрастырғандар: криминалистика кафедрасының профессоры, полиция полковнигі, з.ғ.м., Б.С. Телемисов, криминалистика кафедрасының аға оқытушысы, з.ғ.м., полиция майоры Н.Е. Боранқұлов.

Криминалистика кафедрасының отырысында қаралды.

«___» _____ 2018 ж. № ___ хаттама

Кафедра бастығы

А.Б. Жакулин

Академияның Оқу-әдістемелік кеңесінің отырысында бекітілді.

«___» _____ 2018 ж. № ___ хаттама

2.1 Негізгі ақпарат:

1. Шифр және мамандық атауы	5B030300 – «Құқық қорғау қызметі»
2. Курс, семестр	4 курс, 7 семестр
3. Пән циклы	«Қылмыстарды ашу және тергеудің криминалистикалық қамтамасыз етілуі»
4. Кредит саны	2
5. Сабақ өткізу орны	Дәріс залы, 317,319,320,322,323 ауд.
6. Дәріскер (Т.А.Ә., лауазымы, ғылыми дәрежесі, басқа да байланыс ақпараты)	Кафедра профессоры, з.ғ.д., доцент Арыстанбеков М.А. Кафедра профессоры, полиция полковнигі Телемисов Б.С., Кафедра аға оқытушылары: полиция майоры Биржанов Б.Қ., полиция майоры Боранқұлов Н.Е. Криминалистика кафедрасының мекенжайы: Қазақстан Республикасы ІІМ Қарағанды академиясы, № 316, 323 кабинет, тел. 2-39, 30-33-88
7. Қалған сабақ түрлерін жүргізетін оқытушылар (Т.А.Ә., лауазымы, ғылыми дәрежесі, басқа да байланыс ақпараты)	Кафедра профессоры, з.ғ.д., доцент Арыстанбеков М.А.; кафедра профессоры, полиция полковнигі Телемисов Б.С., Кафедра аға оқытушылары: полиция майоры Боранқұлов Н.Е., полиция майоры Биржанов Б.Қ., Кафедра оқытушылары: полиция майоры Айдарбек С.О., полиция майоры Д.А. Жақұдаев, полиция капитаны Ж.М. Исетова; полиция капитаны Ериков М.Е.; Криминалистика кафедрасының мекен - жайы: Қазақстан Республикасы ІІМ Қарағанды академиясы, № 316, 323 кабинет, тел. 2-39, 30-33-88

2.2 Пререквизиттер: Осы оқу пәнін оқыту басталмас бұрын келесілерді зерделеу қажет: «Қылмыстық іс жүргізу құқығы (жалпы және ерекше бөліктері)»; «Криминалистика», «Қылмыстық құқық (ерекше бөлік)»; «Сот медицинасы мен психиатриясының негіздері»; «Сот экспертиологиясы»; «Сотқа дейінгі тергеп-тексеру».

2.3 Постреквизиттер:

Осы пәнді оқыту барысында келесілерді зерделеу қажет: «Тергеулік қарап-тексерулерді жүргізу бойынша тергеушінің (анықтаушының) қызметін

ұйымдастыру», «Меншікке қарсы қылмыстарды құқық бұзушылықтарды тергеп-тексеру».

2.4 Пәннің қысқаша сипаттамасы:

Пәнді оқытудың мақсаты – «Қылмыстарды ашу және тергеудің криминалистикалық қамтамасыз етілуі» пәні курсанттардың бойында қылмыстарды ашу, тергеп-тексеру және болдырмауда криминалистикалық құралдарды, әдістерді және тәсілдерді қолдану бойынша білімдер, іскерліктер мен дағдылар жүйесін қалыптастыру. Осы пәнді зерделеу курсанттардың криминалистиканың әдіс-тәсілдері мен ғылыми ұсыныстарын қылмыспен күресте ұтымды пайдалану біліктілігін және тұрақты дағдыларын қалыптастыру мақсатында жүзеге асырылады. Жалпы ережеге сәйкес, біліктіліктің жоғары деңгейіне іскерліктер мен дағдылардың үлкен көлемі сәйкес болуы қажет екені туралы есте сақтау қажет. Біліктілік деңгейінің жоғарылауымен қатар теориялық білім бөлігі де ұлғаяды, ал бұл кезде іскерліктер мен дағдылардың бөлігі ешқандай да төмендемейді, бірақ олардың мазмұны күрделене түседі. Осы мақсатты қамтамасыз етуде дидактикалық, әдістемелік және тәрбиелік міндеттер тиісті қызмет атқарады.

Пәнді зерделеудің міндеттері: «Қылмыстарды ашу және тергеудің криминалистикалық қамтамасыз етілуі» пәнін оқытудың міндеті болып қызметтік міндеттерді сауатты жүзеге асыруды қамтамасыз ететін біліктілік сипаттамасымен және ведомстволық бұйрықтармен көзделген білімдер мен ептіліктердің минималдық деңгейіне қол жеткізу табылады. Осы ережеден пәннің келесідей міндеттері шығады:

Бірінші міндет келесіден тұрады: курсанттардың бойында жекелеген тергеу әрекеттерін жүргізу барысында іздер мен объектілерді табу, бекіту және алу мақсатында ғылыми-техникалық құралдарды қолдану мүмкіндігі туралы кәсіби криминалистикалық ойлау негіздерін қалыптастыру. Орын алған оқиғаның механизмі, қылмыскердің жекебасы, оның іс-әрекетінің мотивтері, қылмыстық қолсұғушылықтың заты, қылмыстың жасалуына ықпал етуші және басқалар туралы дәлелдемелік ақпараттарды табу, анықтау, бекіту, алу, зерттеу және қолдану бойынша арнайы білімдер мен техника-криминалистикалық әдіс-құралдарды қолдану мүмкіндіктерін практикалық меңгеру.

Екінші міндет келесіден тұрады: курсанттардың бойында кәсіби криминалистикалық ойлау негіздерін, яғни тергеп-тексерілетін оқиға туралы ақпаратты кешенді зерттеу негізінде тергеу әрекеттерін жүргізудің тактикасы мен технологиясының тиімді нұсқасын таңдау туралы шешім қабылдай білуді қалыптастыру. Курсанттардың бойында кәсіби криминалистикалық ойлау негіздерін, яғни тергеп-тексерілетін оқиға туралы ақпаратты кешенді зерттеу негізінде оған криминалистикалық сипаттама беру, іздер жүйесін және басқа да дәлелдемелік ақпарат қайнар көздерін анықтау, тергеулік жағдайды талдау және бағалау, болжамдарды жасау, жекелеген тергеу әрекеттерін жүргізу тактикасын таңдау туралы тактикалық шешім қабылдау.

Үшінші міндет курсанттарға қылмыстың жекелеген түрлерін тергеп-тексеру әдістемесін үйретуден тұрады.

Төртінші міндет курсанттарды криминалистикалық тактика және әдістеме саласындағы білімдерін өз бетімен толықтыра білуге баулудан тұрады.

Өз бетімен білім алу әдістемесінің негіздерін меңгерту, яғни тиісті әдебиетпен, криминалистикалық, ұйымдастырушылық және есептеу техникаларының жаңа құралдарымен жұмыс істей білуге, алған білімдерін бекуге және әрі қарай дамытуға, жекелеген тергеу әрекеттерін жүргізу бойынша практикалық қызметті талдау және жалпылап жинақтау әдістемесінің негіздерін үйрету.

Тәрбиелік міндеттер:

Сотқа дейінгі тергеп-тексеру барысында жекелеген тергеу әрекеттерін жүргізу кезінде заңдылық принциптері мен рухани тазалықтың маңызын терең түсіне білу.

Қылмыстардың алдын алу, оларды ашу және тергеп-тексеру практикасында криминалистикалық әдіс-құралдардың алатын орнын түсіне білу.

Әрбір курсанттың біліктілікті арттыру және өз бетімен білім алу арқылы өз кәсіби деңгейі мен біліктілігін ұдайы арттыру қажеттілігін түсіне білуі.

Білу және түсіну қажет:

«Қылмыстарды ашу және тергеудің криминалистикалық қамтамасыз етілуі» пәнін оқу нәтижесінде курсант келесілерді, яғни: осы ғылым мен оқу пәнінің міндеттері, олардың қылмыспен күресу жүйесіндегі орны, болашақ практикалық қызметте оның ұсыныстарын дұрыс қолдана білуді зерделеуі тиіс. Келесілерді, яғни: тактикалық тәсілдерді, жекелеген тергеу әрекеттерін жүргізу барысында дәлелдемелік ақпаратты жинау әдістері мен техникалық құралдарын; қылмысты тергеп-тексеруді жоспарлау ерекшеліктерін, қылмыстың жекелеген түрлерін тергеп-тексеру әдістемесін білуі тиіс. Тергеу әрекеттерін жүргізудің, қылмыстық құқық бұзушылықтарды тергеп-тексерудің тәртібіне, тактикалық және ұйымдастырушылық ерекшеліктеріне қатысты криминалистика және қылмыстық процесс бөліктері бойынша монографиялық әдебиетті, нақты заңдардың мазмұнын, заң процедураларын және тағы басқаларды қосымша оқулары тиіс.

Білім мен түсіну қабілетін практикада қолдану:

Оқу үдерісі барысында алынған теориялық білімді кәсіби қызметте трансформациялай білу. Сотқа дейінгі тергеп-тексеру барысында жекелеген тергеу әрекеттерін жүргізуге дайындық және оны өткізу кезінде тактикалық тәсілдерді дұрыс таңдау және қолдану.

Пікір жасау, идеяны бағалау және тұжырым жасай білу қабілеті.

Криминалистиканың өзге де мәселелері бойынша ғалымдардың пікірлерін талдау және осының негізінде өздерінің жеке ойларын құрастыра білу қабілеті.

Коммуникативтік іскерлік:

Ақпаратты, идеяларды, криминалистиканың проблемаларын хабарлай білу және көрнекті ұсына білу іскерлігі мен оларды аудитория ерекшелігін ескере отырып әртүрлі нысандарда шешу.

Оқу қабілеттілігі: Әрбір курсанттың біліктілікті арттыру және өз бетімен білім алу арқылы өзінің кәсіби деңгейін ұдайы арттырып отыру қажеттілігін түсіне білуі. Өзін өзі кәсіби жетілдіру дағдыларын меңгеру.

2.5. Пән бойынша тапсырмаларды орындау және тапсыру кестесі:

№	Жұмыс түрлері	Тапсырманың мақсаты мен мазмұны	Ұсынылатын әдебиеттер тізіміне сілтеме	Бақылау нысаны (рейтинг-шкалаға сәйкес)	Баллдар (рейтинг-шкалаға сәйкес)	Есеп беру нысаны	Тапсыру мерзімі
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Практикалық сабақтарда ауызша жауап беру	ЖОБ (SYLLABUS) сәйкес	Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиетті қолдану	Ағымдағы бақылау (сабақтағы ауызша жауап пен жасалған жұмыс бағаланады)	Сабақтың барлық тақырыптарына ауызша жауап бойынша 100 баллға дейін	Жауап сабақ барысында оқу журналында бағаланады	Сабақ кестесі мен оқу жоспарына сәйкес, сабақта бағаланады
2	Ауызша жауап, баяндама жасау, КОӨЖ	ЖОБ (SYLLABUS) сәйкес	Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиетті қолдану	Ағымдағы бақылау (КОӨЖ сабағында ауызша жауап пен жасалған жұмыс бағаланады)	Сабақтың әрбір тақырыбына ауызша жауап бойынша 100 баллға дейін	Жауап сабақ барысында оқу журналында бағаланады	Сабақ кестесі мен оқу жоспарына сәйкес, КОӨЖ сабағында
3	Межелік бақылауға дайындық	Өзін өзі бақылауға арналған тест сұрақтары	Семестр ішінде дайындық	Аралық бақылау (коллоквиум)	100 баллға дейін	Жауап ведомоста бағаланады	Оқу жоспарына сәйкес
4	Емтиханға дайындық	Емтихан сұрақтары	Білім алудың барлық кезеңіндегі дайындық	Қорытынды бақылау	100 баллға дейін	Жауап PLATO NUS-қа баға қою арқылы бағаланады	Оқу жоспарына сәйкес

2.6. Курс саясаты

«Қылмыстарды ашу және тергеудің криминалистикалық қамтамасыз етілуі» пәнін зерделеу кезінде келесідей ережелердің сақталуын сұраймыз:

1. Сабаққа кешікпеу.

2. Сабақты орынсыз себептермен жіберіп алмау, сырқаттанған жағдайда тиісті медициналық анықтама, ал басқа жағдайларда — түсініктеме жазба ұсынылуы тиіс.

3. Өтемдер қабылданбайды, курсант жоспарланған сабақтарда жіберіп алған тақырыптар бойынша немесе бұрын дайын болмаған тапсырмалар бойынша кез келген сұраққа жауап беруге дайын болу.

4. Тапсырмаларды орындау, ұсынылатын әдебиетпен міндетті түрде танысу және конспектілеу.

5. Сабақ үстінде сөйлеспеу, ұялы телефондарды сөндіру.

6. Оқу процесіне белсенді қатысу.

7. Курстастар мен оқытушыларға ашық болу, кең пейілділік, шыдамдылық таныту.

2.7 Ұсынылған әдебиеттер тізімі

№	Автор, атауы	Басылым жылы, орны
1. Нормативтік-құқықтық актілер		
1	Қазақстан Республикасының Конституциясы	1995 жылғы 30 тамызда республикалық референдумда қабылданды, 10.03.2017ж. шаққандағы өзгертулерімен және толықтыруларымен.
2	Қазақстан Республикасының Қылмыстық-процестік кодексі.	ҚРЗ №231, 04 шілде 2014ж. (24.05.2018ж. шаққандағы өзгертулерімен және толықтыруларымен).
3	Қазақстан Республикасының Қылмыстық кодексі.	ҚРЗ №226-V, 03 шілде 2014ж. (06.05.2017ж. шаққандағы өзгертулерімен және толықтыруларымен).
2. Негізгі әдебиеттер		
4	Справочная книга следователя: Учебно-практическое пособие /	Под ред.Д.Т. Кенжетоева.– Караганда: Карагандинская академия МВД РК им.Б. Бейсенова, 2015.–379 с.
5	Шакенов А.О., Есболаев Ғ.М., Аубакиров Б.А Криминалистика. Оқу құралы.	Қарағанды: ҚЭУ, 2012 196 бет.
6	М.М. Оразалиев, С.Е. Еркінов, Ғ.М. Есболаев. Тергеушіге арналған анықтамалық кітап	Оқу-практикалық құрал /– Алматы: Жеті Жарғы, 2009. – 336 бет
7	Шакенов А.О. Криминалистика	Астана «ФОЛИАНТ», 2008 жыл
8	Балашов Д. Н. Криминалистика: Учебник	М.: ИНФРА-М, 2005. -503 с.
9	Отв. ред. Яблоков Н.П. Криминалистика: Учебник	М.: БЕК, 1997. – 687 с.
10	Под ред. Филиппова А.Г., Волынского А.Ф. Криминалистика: Учебник	М.: Спарк, 1998. - 543 с.
11	Под ред. В. А. Образцова. Криминалистика: Учебник	М.: ЮРИСТЪ, 1999. -735 с.
12	Под ред. Белкина Р.С. Криминалистика: Учебник	М.: НОРМА, 2001. - 972 с.

13	Под ред. Волынського А.Ф. Криміналістика: Учебник	М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2002. - 615 с.
14	Под ред. Белкина Р.С. Криміналістика: Учебник для вузов	2-е изд., перераб. и доп. - М.: НОРМА, 2006. -992 с.
15	Под ред. Белкина Р.С. Криміналістика: Учебник для вузов	3-е изд., перераб. и доп. - М.: НОРМА, 2007 - 944 с.
16	Под ред. Филиппова А.Г. Криміналістика: Учебник	ВЫСШЕЕ ОБРАЗОВАНИЕ, - М. 2008. - 441 с.
17	Отв. ред. Нургалиев Б.М. Криміналістика: Учебник	Караганда: БОЛАШАК-БАСПА, 2009. -813 с.
18	Под ред. Белкина Р.С. Криміналістика: Учебник	М. НОРМА, 2000. - 972 с.
19	Под ред. Яблокова Н.П. Криміналістика: Учебник	2-е изд., перераб. и доп. - М.: ЮРИСТЪ, 2000. -718 с.
20	Под ред. Филиппова А.Г. Криміналістика: Учебник	М.: СПАРК, 2005. – 750 с.
21	Под ред. Яблокова Н.П. Криміналістика: Учебник	3-е изд., перераб. и доп. -М.: ЮРИСТЪ, 2007. -781 с.
22	Под ред. Аверьяновой Т.В., Белкина Р.С. Криміналістическое обеспечение деятельности криминальной милиции и органов предварительного расследования: Учебник	М.: Новый Юрист, 1997. - 400 с.
3. Қосымша әдебиет		
23	Алесковский С. Ю. Нетрадиционная криминалістика: Учебное пособие / С. Ю. Алесковский, А. Ф. Аубакиров	Алматы: ИЗД-ВО АЮ-ВШП ӘДІЛЕТ 2003. – 210 с.
24	Практикум по расследованию отдельных видов преступлений: Учебно-практическое пособие/А.Б. Айтуарова А.Б., Алибеков К.М., Боранкулов Н.Е., Булатов Р.С., Булханов К.Т.	- Караганда: Карагандинская академия МВД Республики Казахстан им. Б. Бейсенова, 2016.-270 с.
25	Алиев Р. М. Расследование уголовных дел налоговой полицией: Учебно-практическое пособие	Алматы: Аян-Әдет, 1998. -110 с.
26	Алмагамбетов П. Криміналістическая диагностика неопознанных трупов и разыскиваемых лиц: Учебно-методическое пособие	Алматы, 1997. -72 с.
27	Арыстанбеков М. А. Расследование нападений на объекты, охраняемые негосударственными охранными структурами: Учебное пособие	Караганда: Изд-во КВШ КНБ РК, 1998. -78 с.
28	Арыстанбеков М. А. Организационно-тактические расследования разбойных нападений: Учебное пособие	Караганда: ИЗД- ВО КЮИ МВД РК, 2006. – 95 с.
29	Аубакирова А. Фиксация доказательств в криміналістике и судопроизводстве: Учебное пособие	Алматы: ИЗД-ВО ВШП ӘДІЛЕТ, 2000. -198 с.
30	Аубакирова А.А. Методика расследования компьютерных преступлений: Учебно-практическое пособие	Алматы, 2005. - 97с.

31	Ахрамович И.П. Использование естественнонаучных знаний при расследовании насильственных преступлений: Методическое пособие для следователей, судей, адвокатов и экспертов	Минск: ХАРВЕСТ, 2003. - 208 с.
32	Асташкина Е.Н. Криминалистические алгоритмы в расследовании квартирных краж/Е.Н. Асташкина, Н.А. Марочкин.	М.: Юрлитинформ, 2003. - 112 с.
33	Алешин В.В. Преступления, связанные с отчуждением жилья граждан / В.В.Алешин.	М.: Экзамен, 2006. – 192 с.
34	Баев М.О. Тактика уголовного преследования и профессиональной защиты от него. Прокурорская тактика. Адвокатская тактика: Научно практическое пособие	М.: ЭКЗАМЕН, 2005. - 320 с.
35	Балгимбеков Д.У. Расследование организации или содержания притонов для занятия проституцией и сводничеством, совершенных организованными преступными группами: Учебное пособие	Караганда: Изд-во КЮИ МВД РК, 2002. - 120 с.
36	Балгимбеков Д.У. Формирование практических навыков и умений по расследованию убийств у слушателей вузов МВД РК: Учебное пособие	Караганда: Изд-во КЮИ МВД РК, 2010. – 92 с.
37	Балгимбеков Д.У. Тактические комбинации по задержанию сводников с поличным: Учебное пособие	Караганда: Изд-во КЮИ МВД РК, 2002. – 90 с.
38	Бахин В.П. Криминальные взрывы: понятие, характеристика, анализ, технология расследования: Учебное пособие	Алматы: ЖЕТІ ЖАРҒЫ, 2001. -128 с.
39	Бахин В.П. Методика расследования заказных убийств: Учебное пособие	Алматы: Эқниет, 2000 -120 с.
40	Бегалиев Е.Н. Расследование преступлений, связанных с подделкой денег: Учебное пособие	Алматы: ДАЙК-ПРЕСС, 2005. -268 с.
41	Белкин Р.С. Криминалистический букварь: Настольная книга для сыщиков и следователей среднего и старшего школьного возраста	М.: Юристъ, 1997. -112 с.
42	Белкин Р.С. Криминалистическая энциклопедия: Справочное пособие	М.: Мегатрон-XXI, 2000. -334 с.
43	Белкин Р. С. Криминалистика: Учебный словарь-справочник	М.: ЮРИСТЪ, 1999. -268 с.
44	Беляев В. Безопасность в распределительных системах // Открытые системы	Москва, 1995, №3
45	Брушковский К.Б. Участие специалиста-криминалиста в следственных действиях: Учебное пособие	Алматы: ЮРИСТ, 2008. – 256 с.
46	Букаев Н.М. Расследование преступлений организованных преступных групп и	Ростов-на-Дону: ФЕНИКС, 2007. - 191 с

	сообществ: Учебно-практическое пособие	
47	Бычкова С. Ф. Вопросы использования специальных знаний при расследовании преступлений, связанных с незаконным оборотом наркотиков: Практическое пособие	Алматы: Баспа, 2001. – 272 с.
48	Быков В.Н. Особенности расследования групповых преступлений. Уч. пособие.	Ташкент, 1980 г.
49	Возгрин И.А. Принципы методики расследования отдельных видов преступлений. Учебное пособие.	Ленинград, 1977
50	Вечерин Э.Н., Губанов В.В., Петрунов В.Н. Следственные и оперативно-розыскные версии по раскрытию краж из квартир. Учебное пособие.	М.,1991 г.
51	Гаврилин Ю.В., Головин А.Ю. Преступления в сфере компьютерной информации: квалификация и доказывание: Учебное пособие	М.: КНИЖНЫЙ МИР, 2003. -245 с.
52	Гаврилин Ю. В. Расследование преступлений против личности и собственности: Учебное пособие	М.: Ось-89, 2006. - 384 с.
53	Гаврилин Ю. В. Криминалистика в понятиях и терминах: Учебное пособие	М.: КНИЖНЫЙ МИР, 2006. - 384 с.
54	Гаврилин Ю. В. Криминалистическая тактика и методика расследования отдельных видов преступлений в определениях и схемах: Учебное пособие	М.: КНИЖНЫЙ МИР, 2004. -332 с.
55	Гаврилин Ю. В. Криминалистика: методика расследования отдельных видов преступлений: Курс лекций: Учебное пособие	М.: Книжный мир, 2004. -468с
56	Гельманов А. Г. Расследования грабежей и разбойных нападений, совершенных в условиях неочевидности: Учебное пособие	Омск: Изд-во ОЮИ РФ1996. -70 с.
57	Гинзбург А.Я. Методические рекомендации к проведению занятий по теме "Осмотр места происшествия": Приложение к альбому "Осмотр места происшествия"	Алматы, 1999. -31 с.
58	Гинзбург А. Я. Криминалистика: Рекомендации к раскрытию преступлений: Учебно-практическое пособие	Алматы: ЖЕТИ ЖАРҒЫ, 2005. -352 с.
59	Гурев М.С. Убийства на «разборках». Методика расследования/М.С. Гурев.	СПб: Питер, 2001-320с.-(Б-ка криминалиста)
60	Мозговых Г.А. Криминалистическая характеристика преступлений/ Г.А. Мозговых.	Алматы: Данекер, 2002.-147 с.
61	Гинзбург А. Я. Криминалистика: Учебное пособие	Алматы, 2003. -158с.
62	Гинзбург А. Я. Основы оперативно-розыскной деятельности: Учебное пособие	Алматы: Аян Эдет, 1997. - 80 с.
63	Гинзбург А. Я. Основы оперативно-	Алматы: Аян Эдет, 1999. – 176 с.

	розыскной деятельности: Учебно-практическое пособие	
64	Гриненко А.В. Руководство по расследованию преступлений: Научно-практическое пособие	Харьков: КОНСУМ, 2001. - 608 с.
65	Гриненко А.В. Руководство по расследованию преступлений: Научно-практическое пособие	М.: НОРМА, 2008. -768 с.
66	Дворкин А.И. Расследование бандитизма: Методическое пособие	М.: Приоритет, 2000. -176 с.
67	Дворкина А.И. Настольная книга следователя: Тактические приемы проведения осмотра места происшествия и допросов при расследовании преступлений различной категории	М.: ЭКЗАМЕН, 2006. - 640 с.
68	Дворкина А.И. Настольная книга следователя: Расследование особо тяжких преступлений против общественной безопасности(бандитизм, организация незаконных вооруженных формирований): Научно-методическое пособие	М.: ЭКЗАМЕН, 2006. - 496 с.
69	Досболов А. Д. Использование специальных пожарно-технологических знаний при расследовании преступлений, сопряженных с пожарами: Учебно-методическое пособие	Алматы: Изд-во АВСШГСК РК, 1997. -64 с.
70	Дубягина О. П. Криминалистика: Схемы. таблицы. Тесты: Учебное пособие	М.: Экзамен, 2006. - 384 с.
71	Еленюк А.Г. Расследование воинских должностных преступлений Учебное пособие	Караганда: Изд-во КЮИ МВД РК, 2004. -115 с.
72	Еленюк Г.А. и др. Использование специальных познаний при расследовании ДТП. Учебное пособие.	Караганда. 1987.
73	Жакулин А.Б. Расследование экономической контрабанды: Учебное пособие	КЮИ МВД РК, 2004. -112 с.
74	Завотпаева А.Т. Преступления в сфере высоких информационных технологий: уголовно-правовые и криминалистические аспекты: Учебное пособие	БОЛАШАК-БАСПА, 2007. - 116 с.
75	Завотпаева А.Т. Особенности в сфере высоких информационных технологий: Учебное пособие	КЮИ МВД РК, 2008. - 83 с.
76	Зорин Г.А. Криминалистическая методология	Минск: Амалфея, 2000. – 540 с.
77	Каныгин В.И. Расследование преступлений против личности и собственности: Курс лекций	ПИТЕР, 2008. – 272 с.
78	Карнович Г.Б., Коршин М.Г. Расследование половых преступлений.	М.,1958 г.
79	Карлов В.Я. Использование	М.: ЭКЗАМЕН, 2006. - 192 с.

	криминалистической техники в расследовании преступлений: Научно-практическое пособие	
80	Кенжетаев Ч. Д. Особенности расследования посредничества во взяточничестве на первоначальном этапе: Учебное пособие	Караганда: Изд-во КЮИ МВД РК, 2007. - 74 с.
81	Ким Д. В. Криминалистические ситуации и их разрешение в уголовном судопроизводстве: Монография	Барнаул: Изд-во Алт. ун-та, 2006. - 206 с.
82	Ким Д. В. Теоретические и прикладные аспекты криминалистических ситуаций: Монография	Барнаул: ИЗД-ВО АЛТ. УН-ТА, 2008. 196 с.
83	Кондратьев И.В. Уголовно-процессуальные и криминалистические аспекты моделирования в расследовании преступлений: Учебное пособие	Караганда: Изд-во КЮИ МВД РК, 2003. -116 с.
84	Кондратьев И.В. Мысленное моделирование в информационно поисковой деятельности следователя/ Кондратьев И.В.; Под общ.ред. Нургалиева Б.М.	Караганда: ИЗД-ВО КЮИ МВД РК, 2004.-116 с.
85	Комиссаров В.И. Расследование хищений, совершенных с использованием товарных кредитов/Комиссаров В.И., Лапин Е.С.	М.: Юрлитинформ, 2001.-191 с.
86	Кулибаев Т. А. Расследование и предупреждение убийств, совершаемых путем найма преступников: Учебное пособие	Алматы: Республика Казахстан, 2005. - 210 с.
87	Кучуков К.М. Расследование мошеннических действий: Учебно-практическое пособие	Алматы: АЯН ЭДЕТ, 1999. -100 с.
88	Лозинский Т. Ф. Секреты раскрытия убийств: Техничко-криминалистическое обеспечение раскрытия и расследования убийств: Учебно-методическое пособие	М.: МОСК. ПСИХОЛОГО-СОЦИАЛЬНЫЙ ИН-Т, 2006. - 400 с.
89	Мазунин Я. М. Тактика выявления и доказывания вины участников преступных групп: Учебное пособие	Омск: Изд-во ОЮИМВД РФ, 1998. - 106 с.
90	Миронов А.И. Осмотр места происшествия по делам об убийствах.	Учебно-методическое пособие. М., 1958 г.
91	Мудьюгин Г.Н. Расследование убийств, замаскированных инсценировками.	М.1973 г.
92	Меретуков Г.М. Расследование незаконного приобретения, изготовления, хранения, перевозки и сбыта наркотических средств.	Автореферат диссертации...к.ю.н.М.,1990 г.
93	Расследование изнасилований. Учебное пособие.	Ленинград, 1980 г.
94	Руководство для следователей/ под общ.ред. В.В. Мозякова.	М.: Экзамен, 2005.- 912 с.
95	Мерецкий Н. Е. Тактические приемы осмотра трупа на месте его обнаружения:	М.: Изд. дом РАО, 2004. - 176 с.

	Учебное пособие	
96	Назмышев Р. А. Проблемы расследования неправомерного доступа к компьютерной информации: Учебное пособие	Астана: Данекер, 2002. - 230 с.
97	Нургалиев Б.М. Криминалистика: Типовая учебная программа	Астана: Изд-во КазГЮУ, 2003. - 44 с.
98	Нургалиев Б. М. Неотложные следственные действия при расследовании краж скота: уголовно-процессуальные и криминалистические аспекты: Памятка	Караганда: Изд-во КЮИ МВД РК, 2005. -28 с
99	Нургалиев Б. М. Экономическая контрабанда - организационно-тактические аспекты расследования: Учебное пособие	Караганда: Изд-во КЮИ МВД РК, 2005. - 84 с.
100	Нургалиев Б. М. Организация расследования преступлений, совершенных воинскими должностными лицами: Учебное пособие	Караганда: Изд-во КЮИ МВД РК, 2006. - 65 с.
101	Нургалиев Б. М. Процессуальные, организационные и тактические особенности расследования убийств: Учебное пособие	Караганда: Изд-во КЮИ МВД РК, 2006. -144 с.
102	Нургалиев Б.М. Первоначальный этап расследования ДТП при столкновении транспортных средств.	М., 1988 г.
103	Образцов В. А. Серийные убийства как объект психологии и криминалистики: Учебно-практическое пособие	М.: ОМЕГА-Л, 2003. - 208 с.
104	Платонов Д.И. Криминалистика: Конспект лекций в схемах: Пособие для подготовки к экзаменам	М.: ПРИОР, 1999. -144 с.
105	Роганов С.А. Синтетические наркотики: вопросы расследования преступлений: Учебное пособие	Питер, 2001. - 224 с.
106	Рассейкин Д.П. Осмотр места происшествия и трупа при расследовании убийств.	Саратов 1967 г.
107	Скворцова К.Ф. Расследование контрабанды: Практическое пособие	М.: Юристь, 1999. –20 с.
108	Скорченко П.М. Расследование половых преступлений.	М.,1967 г.
109	Справочник следователя т.2	М.,1990 г.
110	Тапалова Р.Б. Сборник тестовых заданий по криминалистике: Учебно-методическое пособие	Алматы: Данекер, 2003. -160 с.
111	Тапалова Р.Б. Сборник тестовых заданий по криминалистике: Учебно-методическое пособие	Астана: Данекер, 2005. -130 с.
112	Турлыбаев О. Н. Расследование изнасилований: Учебное пособие	Караганда: Изд-во КЮИ МВД РК, 2008. -86 с.
113	Турлыбаев О. Н. Расследование насильственных половых преступлений в отношении несовершеннолетних: Учебное	Караганда: БОЛАШАК-БАСПА, 2007. – 104 с.

	пособие	
114	Толеубекова Б.Х. «Криминалистическая характеристика компьютерных преступлений»	Караганда 1993 год
115	Толеубекова Б.Х. «Организационно-правовые проблемы контроля над компьютерной преступностью»	Караганда 1994 год.
116	Уханова Н.В. Особенности расследования преступлений против личности: Пособие	М, 2007. – 56 с.
117	Филиппов А.Г. Криминалистика: Схемы и комментарии	М.: Юриспруденция, 1999. - 240 с.
118	Филиппов А.Г. Криминалистика: Учебное пособие в схемах	М.: Новый Юрист, 1998. – 224 с.
119	Филиппов М. П. Выявление и расследование преступлений в сфере незаконного оборота наркотических средств и психотропных веществ: Учебно-методическое пособие	Барнаул: ИЗД-ВО БЮИ МВД РОССИИ, 2004. -187с.
120	Шарипов С.Р. Криминалистическое обеспечение расследования уголовных дел, сопряженных с пожарами: Учебное пособие	Караганда: Изд-во КЮИ МВД РК, 2003. - 79 с.
121	Шмонин А. В. Методика расследования преступлений	М.: ЮСТИЦИНФОРМ, 2006. – 464 с.
122	Шурухнова Н.Г. Расследование неправомерного доступа к компьютерной информации: Учебное пособие	М.: Щит-М, 2004. -352 с.
123	Шурухнов Н.Г. Лекция. Расследование незаконного изготовления, приобретения, перевозки и сбыта наркотических средств.	Академия МВД СССР, 1990 г.
124	Жердев В.А. Расследование серийных корыстно-насильственных преступлений, совершаемых организованными группами, на первоначальном этапе/В.А. Жердев, В.И. Комиссаров.	М.:Изд-во Юрлитинформ,2002.- 160 с.
125	Звирбуль А.К. Расследование убийств.	М., ВЮЗШ,1980 г.
126	Цветков С.М., Шурухнов Н.Г. Организация и криминалистическая методика расследования имущественных преступлений.	Лекция, М.1996 г.
127	Яблоков Н.П. Расследование организованной преступной деятельности	М.: Юристъ, 2002. – 176 с.
128	Яблоков Н. П. Криминалистика в вопросах и ответах	М.: ЮРИСТЪ, 2006. - 222 с.
4. Галамтор - қайнар көздер		
129	http://adilet.zan.kz/rus - Қазақстан Республикасының әділет министрлігі	
130	http://web.kzi.kz/index.php/kz/ob-akademii Қазақстан Республикасы ІІМ Бәрімбек Бейсенов атындағыҚарағанды академиясы	
131	www.mvd.kz – Қазақстан Республикасының Ішкі істер министрлігі	

132	http://prokuror.kz – Қазақстан Республикасының Бас прокуратурасы
133	http://pravstat.prokuror.kz/ - Қазақстан Республикасының Бас прокуратурасы құқықтық статистика және арнайы есепке алу жөніндегі комитеті
134	www.zakon.kz – Қазақстан Республикасының Заңдары
135	http://prg.kz/ - «Параграф» ақпараттық жүйесі

2.8. Пән бойынша сабақ жүргізудің тақырыптық жоспары
Кредиттер саны - 2 (90 сағат)

р/е №	Тақырып нөмірі	Тақырып атауы	Дерістер	Семинарлық сабақтар	Практикалық сабақтар	КӨӨЖ		КӨЖ
						аудиториялық	аудиториядан тыс	
1	1	Криминалистикалық әдістеменің жалпы ережелері	1		1	1		3
2	2	Адам өлтіруді тергеп-тексерудің әдістемесі	1		1+2+1		1	3
3	3	Ұрлықты тергеп-тексерудің әдістемесі	1		2+2		1	3
4	4	Тонау мен қарақшылықты тергеп-тексерудің әдістемесі			2	1		3
5	5	Алаяқтықты тергеп-тексерудің әдістемесі			2	1	1	6
6	6	Есірткі немесе психотроптық заттардың заңсыз айналымына қатысты тергеп-тексерудің әдістемесі	1		1+2	1	1	6
7	7	Зорлауды тергеп-тексерудің әдістемесі			2+1	1	1	6
8	8	Жол-көлік оқиғаларын тергеп-тексерудің әдістемесі	1		2	1	1	6
9	9	Ұйымдасқан қылмыстық құрылымдармен жасалған сыбайлас жемқорлықты тергеп-тексерудің әдістемесі			2	1	1	6
10	10	Компьютерлік ақпарат саласындағы қылмыстарды тергеп-тексерудің әдістемесі			2		1	3
Барлығы:			5		25	7	8	45

2.9. Сабақ жоспарлары

Дәріс сабақтары

№ 1 тақырып: Криминалистикалық әдістеменің жалпы ережелері (1 сағат)

Дәріс жоспары

1. Жекелеген қылмыс түрлерін тергеп-тексеру әдістемесінің ұғымы, пәні және құрылымы.
2. Криминалистикалық әдістеменің жалпы тұжырымдамаларының негізгі элементтерінің ұғымы және мазмұны

Дәріс тезистері

Криминалистикалық әдістеме немесе нақтылы қылмыс түрлерін тергеу және алдын-алу әдістемесі — криминалистиканың ақырғы тарауы болып саналады.

Криминалистикалық әдістеме (нақты қылмыс түрлерін тергеп-тексеру әдістемесі) дегеніміз ғылыми ережелер жүйесін және соған негізделе отырып ұрлық, тонау, адам өлтіру, адам ұрлау және т.б. нақты қылмыс санаттарын тергеп-тексеру, алдын-алу үшін жасалған әдістемелік нұсқауларды көрсететін криминалистиканың тарауы. Басқа сөзбен айтқанда техника мен тактиканың пәні жалпы болса, ал әдістеменің пәні – ерекше, яғни әртүрлі қылмыстық қастандықтардың түрлері бойынша дәлелдемелермен жұмыс жасаумен ажыратылады.

Криминалистикалық әдістемені әзірлеу барысында қандай болмасын қылмысты ашу үшін әрбір қылмыстың және жасаған адамдардың жеке даралығын ескере отырып, шындыққа жету жолдарының өзгеше болатындығына назар аударады.

Криминалистикалық әдістеме жүйесінде екі негізгі бөлімді ажыратуға болады:

- 1) криминалистикалық әдістеменің жалпы қағидалары;
- 2) нақты қылмыс түрлерін тергеп-тексеру әдістемесі (жеке криминалистикалық әдістемелер).

Криминалистикалық әдістеменің жалпы қағидалары – криминалистиканың осы тарауының теориялық негіздері, оның негіз қалаушы бастамасы барлық жеке криминалистикалық әдістемелерге теориялық база болады. Оның элементтері:

- криминалистика ғылымының тарауы ретіндегі криминалистикалық әдістеменің түсінігі, мәні және жүйесі;
- криминалистикалық әдістеменің пайда болу және даму тарихы, оның түпнұсқалары;
- криминалистикалық әдістеменің міндеттері мен қағидалары (принциптері);
- жеке криминалистикалық әдістемелердің түсінігі, жіктемесі (классификациясы) және құрылымы.

Құрамды элементтері ретінде криминалистикалық сипаттамаға енетін мәліметтер:

- типтік түпнұсқалық ақпараттың сипаттамасы;
- қылмыстың нақты түрін жасау және жасырудың типтік (әдеттегі) тәсілдері туралы мәліметтердің жүйесі және осы тәсілдерді қолдану нәтижесінде келген әдеттегі зардаптар;
- мүмкін қылмыскердің жеке басы және қылмыстың мүмкін қозғамы мен мақсаттары;
- мүмкін жәбірленушінің жекебасы және қастандықтың әдеттегі заты туралы мәліметтер;
- қылмыстың әдеттегі жағдайлары туралы мәліметтер (орны, уақыты, жағдайы);
- осындай қылмыстарды жасауға итермелеген әдеттегі (типтік) жағдайлар туралы.

Жоғарыдағы құрылымды талдау нәтижесінде мұнда нақты қылмыс санаттары бойынша анықтауға жататын барлық типтік жағдайлар көрсетілгендігін байқауға болады. Тергеуші міндетіне тергеудегі қылмыстың ерекшелігіне қарай нақтылай отырып қолдану жатады.

Криминалистикалық сипаттаманың практикалық мағынасы – нақты қылмыстың бөлек элементтері туралы мәліметтер тергеушіге қылмыстардың криминалистикалық сипаттамасын білу негізінде қылмыстың белгісіз элементтерін анықтауға мүмкіндік беру. Сонымен қатар нақты қылмыс түрінің криминалистикалық сипаттамасы негізінде тергеуші дәлденген типтік болжам шығара алады.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі: 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19 (2.7 бөлімге қараңыз)

№ 2 тақырып: Адам өлтіруді тергеп-тексерудің әдістемесі (1 сағат)

Дәріс жоспары

1. Адам өлтірудің криминалистикалық сипаттамасы.
2. Типтік тергеулік ситуациялар мен бастапқы және кейінгі тергеу әрекеттерінің тактикасы.

Дәріс тезистері

Қылмыс жасау орны, уақыты сияқты адам өлтіру жағдайларын білу арқылы жалпы оқиғаның механизмі және кінәлі туралы, қатысушылар жайлы болжамдар құрастыруға болады.

Адам өлтіруді тергеп-тексеру барысында мынадай жағдайларды анықтау қажет:

- адам өлтіру болды ма; зорлық пен өлу себебі неде;
- адам өлтіру қашан, қай жерде, қандай тәсілмен және қандай жағдайда жасалынған;
- адам өлтіруді кім жасады, қылмыскер қалай сипатталады;
- егер қылмыс топпен жасалса, әрбір қатысушының рөлі;

- қылмыстық жауаптылықты жеңілдететін немесе ауырлататын жағдайлар бар ма;

- жәбірленуші кім және қалай сипатталады;

- қылмыспен келген зиянның мөлшері мен сипаты;

- адам өлтірудің мақсаты мен ниеті (мысалы, кек алу, қызғану, пайдакүнемдік);

- адам өлтіруге итермелеген жағдайлар қандай.

Қылмыспен денеге жарақат келтіру ауыр қылмыстардың бірі болып табылады. Азаматтардың өміріне зиян келтіру арқылы оның қажетті органдарынан айыру оның өмірлік кемтар немесе қоғамнан бөліп тастайтын әрекеттер жасалынады. Криминалистикалық сипаттама мәнінің жиынтығы қылмысты ашу және тергеу болып табылады. Бұл құқық бұзушыларға тергеу барысындағы типтік жағдайларға байланысты арналған арнайы әрекеттердің бірі болып табылады. Криминалистикалық мінездеменің элементтеріне:

- қылмыстың жасалу әдістері, із жасалу механизімі;

- криминалистикалық қылмыстың мәні бар іздер;

- қылмыстық қастандылықтың ерекшеліктері;

- жәбірленушінің және қылмыскердің жеке басы;

- қылмыс жасаудың мақсаты мен себеп-салдары;

- қылмысқа дайындалу ерекшелігі, қылмыс жасау уақыты мен орнын жатқызуға болады.

Адам өлтіруді тергеудің алғашқы кезеңіндегі тергеулік ситуациялар осы қылмысты жасаған тұлға туралы ақпараттың, өлген адамның жеке басы және мәйіттің орналасқан жерінің, сондай-ақ қылмыс қозғамының (мотив) болуы және көлемімен сипатталады. Осыған байланысты мынадай типтік ситуацияларды бөліп шығаруға болады:

- адам өлтіру жәбірленуші және күдікті мәлім болған жағдайда жасалынған;

- адам өлтіру жәбірленуші белгілі, ал күдікті белгісіз болған беймәлімдік жағдайда жасалынған;

- адам өлтіру анықталмаған дәйек (мотив) бойынша жасалған;

- бала өлтіру белгілері табылған.

Адам өлтіру туралы істер бойынша тергеу әрекеттері аталмыш қылмыс түрінің өзіндік ерекшелігіне сай, «Криминалистикалық тактика» тарауында қарастырылған тактикалық тәсілдер мен жағдайларды сақтай отырып жүргізіледі.

Адам өлтіруді тергеп-тексеру кезінде жүргізілетін алғашқы тергеу әрекеттері:

- оқиға орнын қарап-тексеру;

- куәлардан жауап алу;

- сот-медициналық сараптама тағайындау.

Көбіне тергеп-тексеру оқиға орнын және мәйітті қарап-тексерудан басталады. Қарап-тексеру барысында төмендегідей сұрақтарды анықтауға мүмкіндік беретін белгілер табылуы мүмкін:

- пайда болған оқиға қылмыс па;

- мәйіт табылған жер адам өлтірілген жерге жата ма, егер олай болмаса, қандай белгілер арқылы қылмыс жасалған жерді анықтауға болады;
- өлтірілген кім және қылмыс қашан жасалған;
- қылмыскерлер саны қанша, қылмыс орнына қалай келіп, қай жолмен кеткен;
- қандай тәсілмен, қандай құрал пайдалану арқылы қылмыс жасалды, оны жасыруға қандай шаралар қолданылған;
- оқиға болған жерде қылмыскер нені қалдырған, нені алып кеткен және қандай іздер оның денесінде, киімінде, қылмыс құралында, көлік құралдарында қалуы мүмкін;
- қандай мәліметтер қылмыскердің жеке басын, оның қозғамын сипаттайды;
- қылмыс орнында болып жатқанды қай жерден көруге немесе естуге болар еді.

Адам өлтіру қылмысы – өте ауыр қылмыстар санатына жатады. Оның ішінде кәсіпшіл қылмыскерлермен жасалынатын «тапсырыс» бойынша («заказ» арқылы) адам өлтіруді ерекше атап өтуге болады және кейінгі жылдары адам өлтіруді жасау тәсілдерінің бірі – атыс қарумен жасалынатын қылмыстар практикада жиі кездесіп жүр. Сондықтан, мұндай қылмыс оқиғасы орын алған кезде оқиға орнын қарап-тексеру барысында жалпылама түрде объектілерге талдау берген жөн: а) оқиға орнында не бар, олар қалай орналасқан, (үй, мекеме, жол, орман және т. б.); ә) қылмыстың ізі (сынған заттар, жығылған шөп, үй ішінің астан-кестең бұзылуы және басқа да қарсыласқанды білдіретін іздер т. б.); б) іздер: аяқтың ізі, қолдың ізі, тістің ізі, транспорт құралдарының ізі және т. б.; в) қанның ізі, темекі тұғылындағы сілекейдің ізі, тер және басқа да адамнан бөлінетін заттар; г) шаш, киімнің талшықтары; ғ) жәбірленушінің немесе айыпкердің бойында қалған дақтар; д) атыс қаруынан қалған заттар (гильза, пыж, бытыра, картеч және т. б.).

Адам өлтіруді тергеп-тексеру барысында келесідей криминалистикалық сараптамалар жүргізілуі мүмкін:

1. Суық қару сараптамасы – қарудың белгілі бір типке жататындығы мен оны жасау әдісі туралы сұрақтарды шешу үшін тағайындалады.

2. Трасологиялық сараптама қол, аяқ, аяқкиім, тіс, сындыру құралдарының іздері бойынша тағайындалады. Көбінесе трасологиялық сараптамалар объектілерді идентификациялау сұрақтарын шешеді.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі: 1, 2, 4, 22, 32, 35, 45, 48, 55, 73, 82, 84, 86, 87, 91, 99, 102, 112, 121, 125 (2.7 бөлімге қараңыз)

№ 3 тақырып: Ұрлықты тергеп-тексерудің әдістемесі (1 сағат)

Дәріс жоспары

1. Ұрлықтың криминалистикалық сипаттамасы және анықтауға жататын мән-жайлар.

2. Типтік тергеу жағдайлары және бастапқы мен кейінгі тергеу әрекеттерінің тактикасы.

Дәріс тезистері

Ұрлықтың криминалистикалық сипаттамасын келесідей жағдай құрайды:

- ұрлық қылмыстардың ең кең тараған түрі;
- ұрлық құпия түрде жасалынады, қылмыскер көп жағдайларда белгісіз болып табылады;
- осы қылмыстың сипатты белгісі болып тікелей қасақаналықтың болуы танылады, ұрлық қасақана кейде алдын ала дайындықтан кейін жасалынады;
- ұрлық жасау тәсілі әр түрлі;
- ұрлықтың заты болып кез келген мүлік танылады (ақша, заттар, өзге де материалдық құндылықтар).

Осындай санаттағы істер бойынша типтік болжамдардың үш түрі болады:

- ұрлық шынында да болған;
- ұрлық болмаған, арыз жасаушы арам ниетсіз жаңылысқан (құлып бұзақылармен сындырылып, мүлік үй иелеріне айтылмай, олардың туысқандарымен басқа жерге көшірілген және т. б.);
- ұрлықты жасағансу.

Ұрының (ұрылардың) жекебасы туралы ақпараттың болмауы, аз немесе елеулі түрде болуымен айқындалатын, қылмыстың айқын жасалуынан шыға отырып, ұрлық істері бойынша тергеу жүргізудің бастапқы кезеңінде келесідей тергеулік жағдайлар қалыптасады:

1) қылмыстың орын алғанына күмән жоқ, күдікті ұстап алынған;

2) Ұрлықтың жасалғаны анық, бірақ оны жасаған тұлға ұстап алынбаған, алайда ол туралы ақпараттар бар;

3) Ұрлықтың жасалғаны анықталған, бірақ оны жасаған тұлға туралы ешқандай ақпарат жоқ.

Әрқилы ахуалдар бұл жағдайларды өзгертуі мүмкін. Бірінші жағдайда тергеушінің міндеті – бұл ұстап алынған адамның қылмысын әшкерелейтін дәлелдемелер жинау, ұрланған мүліктің мөлшерін, оның орнын және т.б. анықтау, екіншіден – бұл ұрлық жасаған адамды іздеу және т.б. Үшіншіден – тергеу жүргізу тергеу органдары мен жедел-іздістіру органдарының ұрлық жасаған адамды іздеуге бағытталған өзара белсенді түрде әрекеттесуі және т.с.с.

Бірінші жағдайда ұрлық жасаған адамды ұстап алғаннан кейін бірден келесілер жүргізіледі:

- ұстап алынған адамға жекебасын тінту жүргізу;
- кейбір жекелеген жағдайларда куәландыру жүргізу;
- оқиға болған жерді қарап-тексеру;
- күдіктіден жауап алу
- жәбірленушіден немесе ұрланған заттың иесінен жауап алу;
- тұрғылықты мекенжайы бойынша тінту жүргізу;
- көрген адамдар мен басқа да куәлардан жауап алу;
- сараптама тағайындау.

Ақпараттардың аз болуымен сипатталатын екінші және үшінші жағдайларда, келесідей бастапқы тергеу әрекеттері жүргізіледі:

- жәбірленушіден жауап алу;
- оқиға орнын қарап-тексеру;
- сараптама тағайындау.

Осы үш жағдайдың барлығында да құқық қорғау органдарының қызметкерлері жедел-ізвестіру шараларын жүргізеді.

Арыз берушіден немесе ұрланған мүліктің иесінен жауап алумен ұрлық жасау (оны анықтау) жағдайларын, ұрланған мүлік атауы, саны және белгілерін, күдікті тұлғаларды айқындау мақсаты көзделеді.

Оқиға болған жердің жағдайына қарай тергеуші қарау ең ұтымды тәсілін таңдайды. Егер бөлмеге ену бөгетті бұзу арқылы іске асырылса, онда қарауды сындырылған жерден бастап, біртіндеп оқиға болған жердің ортасына қарай, яғни қараудың шоғырланушылық (концентрикалық) тәсілі қолданылады. Егер де оқиға болған жердің криминалистикалық ортасы бөлменің төрінде (мысалы, бұзылған сейф немесе киім ілгіш шкаф) болса, онда қарауда аралас тәсіл пайдаланылады, яғни алдымен сейф немесе шкаф, кірген есік қаралады, сонан соң қабырғаны біртіндеп жағалай отырып геометриялық орталыққа қарай қарау жалғасады.

Іздерді объектіге енген жерден (мысалы, сығылған есік, ұшырылған терезе, темір торларын бұзу арқылы (аралау әдісі) балконнан кіру) іздеген жөн. Есіктерде, терезелерде, балконда және олардың маңайындағы беткейлерде қол, аяқ киім іздері, киім-кешек талшықтары, сындыру құралдарынан қалған іздер, еденде, балкон ішінде темекі тұқылы, бұзу барысында өз-өзіне жарақат келтіріп алса, қан іздері, жер қыртыстары, ал кейде сілекей мен адам ағзасының (организм) басқа бөлімдері табылуы мүмкін. Қылмыскер сүйкенген объектілерден күнделікті алып жүрген іздермен бірге, иісті іздер алынуы ықтимал.

Ұрлық үстінде ұстау – қалтаға түскен ұрыны әшкерелеудің ең ұтымды құралы. Мұндай әрекет жәбірленуші мен куәгерлердің өздерімен де, полиция органындағы қалтаға түсу ұрлықтарымен күрес жүргізетін жедел топтармен іске асырылады. Қалтаға түсуші ұрыны қылмыс үстінде ұстау кезіндегі алғашқы тергеу әрекеттері:

- жекебасын тінту; ұстап алынған жерді қарап-тексеру;
- ұстап алынғанның жекебасын және мекенжайын анықтау;
- барлық жәбірленуші мен куәларды айқындау және олардан жауап алу;
- ұстап алынғаннан жауап алу;
- заттай дәлелдемелерді қарап-тексеру: қылмыс құралдарын (ұстара, пышақтар, шеттері қайралған тиындар, бүркеме болған заттар және т. б.), бүлініс іздері орналасқан қол заттары мен киімдер;
- ұстап алынған тұлғаның пәтерін және ұрланған заттардың сақтау орындарын тінту.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі: 1, 2, 4, 20, 21, 28, 37, 38, 39, 46, 50, 54, 58, 59, 81, 69, 94 (2.7 бөлімге қараңыз).

№ 6 тақырып: Есірткі немесе психотроптық заттардың заңсыз айналымына қатысты тергеп-тексеру әдістемесі

(1 сағат)

Дәріс жоспары

1. Есірткі немесе психотроптық заттардың заңсыз айналымының криминалистикалық сипаттамасы және анықтауға жататын мән-жайлар.

2. Типтік тергеулік ситуациялар мен бастапқы және кейінгі тергеу әрекеттерінің тактикасы.

Дәріс тезистері

Тұтынушы қолына келіп түсу қайнар көзіне қарай, есірткі және жүйкеге әсер ететін заттар мынадай топтар бойынша ажыратуға болады:

- медицинада пайдаланылатын есірткілі дәрілік препараттар (омнопон, морфий, промедол, кодеин және т.б.);

- көбіне өсімдік шикізатынан қолдан жасалынатын заттар (емдеу мақсатында қолданылмайтын немесе қандай да бір дәрі-дәрмектерді әзірлеуде жартылай фабрикат ретінде жүретін), сондай-ақ кейбір есірткілі дәрілік препараттар, мысалы, эфедриннен жасалынған. Олардың қатарына гашиш, көкнәр сабаны, апиын, апиынның шикізаты, көкнәр сабанының тұнбасы, гашиш майы және т.б. жатады;

- контрабандалық жолмен енетін шетелде тұтынылатын кейбір препараттар (мысалы, эфедрон).

Мұндай қылмыстар санаты әртүрлі тәсілдермен жасалуы мүмкін. Қолдан жасау тәсіліне: жасыл массаны ұнтақтау; сора (конопля) тозаңын елеу немесе булау; сора тозаңын немесе дайын нашаны күнбағыс майына қуыру; медициналық препараттардың әртүрлі компоненттерін араластыру; наша немесе көкнәрді сүтпен қайнату; сора жапырағын немесе көкнәр бастарын шай сияқты бұқтыру; дәке тампонына немесе басқа да материалдарға көкнәрді сіңдіру; көкнәр сабанынан тұнба әзірлеу және т.б. жатады. Жасырын лабораторияларда синтетикалық өнімдерді дайындау тәсілдері де жеткілікті.

Тергеп-тексерудің бастапқы кезеңінде құқық бұзушылықтың барлық жағдайлары жете зерттеліп, құжаттардың дұрыс толтыруына назар аударылады. Мұндай құжаттарға төмендегілерді жатқызуға болады: ішкі істер органы қызметкерінің баянаты, полиция кезекші бөліміне немесе емдеу-профилактикалық мекемесіне жеткізуге негіз болған азаматтардың арыздары немесе мәлімдемелер, куәгерлер, жеткізілген тұлға түсініктемелері, ұсталғанның жеке басын және заттарын тінту хаттамасы, тұлғаны медициналық куәландыруға жіберу туралы құжат, медициналық куәландыру қорытындысы, тұлғамен есірткі немесе жүйкеге әсер ететін заттарды тұтынуына қатысты тіркеуде тұрғандығы жайлы емдеу-профилактикалық мекеменің мәлімдесі, алынған заттарды зерттеу нәтижесі, күдіктінің жеке басы туралы мәлімдеме (есірткіге қалай үйренген, қалай тұтынады, жұмыс бабы, жұмыс немесе оқу орнынан кету себептері, отбасылық жағдайы, туыстарымен қарым-қатынасы және т.б.).

Есірткі немесе жүйкеге әсер ететін заттардың заңсыз айналымына байланысты қылмыстар өздерінің сипатына қарай әртүрлі болса да, тергеудің алғашқы кезеңінде қалыптасатын кәдімгі тергеулік ситуациялар шеңберін әрбір

қылмыс түріне жеке-жеке анықтау керек. Мұндай ситуациялардың ортақтастырылған тізімінің қанша айтқанмен шартты сипаты болады. Дегенмен, қылмыстың нақтылы түріне байланыссыз аталмыш санаттағы істерді тергеудің алғашқы кезеңі үшін жақын бірқатар ситуацияларды ажыратуға болады.

Есірткі немесе жүйкеге әсер ететін заттардың заңсыз айналымымен айналысып жүрген тұлғаларды ұстап алу құқық қорғау органдары қызметкерлерімен заңға сәйкес жүргізіледі. Ұстап алу барысында күдікті тұлғаның жеке басы және заттай дәлелдеме бола алатын заттар мен құжаттар тексерістен өтеді. Егер алынған объектілер қылмыс құрамына көрсетіп тұрса, онда аталған факт дереу тіркелуге тиіс. Осыдан кейін күдіктіні процессуалдық түрде ұстап алу жөнінде сұрақ шешіледі және қажетті тергеу әрекеттері мен іздестіру шаралары жүргізіледі.

Естен шығармайтын бір жайт, есірткі заттарды дайындаушылар немесе өткізушілерде қару болып, олар елеулі түрде қарсылық көрсетуі мүмкін. Сондықтан да, ұстап алуды арнайы жедел-тергеу топқа тапсырған жөн. Олар өз алдына қолда бар жедел ақпараттарды пайдалана отырып күдіктілерді қылмыс үстінде ұстап алуға тырысу керек.

Есірткі заттары бар тұлғаларды анықтап-ұстап алуда арнайы үйретілген иттердің көмегі өз нәтижесін береді.

Қызықтыратын заттар әдетте өлшемі бойынша кішірек болып, оларды тығып қою жеңіл болғандықтан, тінту әрекетін ерекше мұқияттылықпен жүргізу қажет. Бөлмеге тінту жүргізгенде жаңадан сылаған, әктеген, бояған іздерге, жаңа жапсырылған тұсқағазға, қабырғаның басқа жерлерінен ерекшеленетін нәрселерге, сондай-ақ қабырғадағы қатаң дыбысты жерлерге назар аударған жөн.

Еденді қарау барысында тергеуші жаңа қағылған шегеге, қосылған тақтай немесе оның бөлшектеріне, кертпелердегі шаң мен кіршеңдіктердің жоқтығына және т.б. көріністерге көңіл бөлуге тиіс.

Үй маңындағы учаскеде аяқ астында солған гүл және басқа өсімдіктер, жаңадан жыртылған жер, сондай-ақ тығынды жерлер бар ұралар мен құдықтар қызықтыру керек.

Күдіктінің жеке басы тінтілгенде үстіндегі киімін шешу ұсынылады, әрбір шешілген киім мұқият зерттеліп, шетке қарай қойыла береді. Денені қарап-тексеру бас жағынан басталады, бұл жерде тінтіліп жатқанның шашы немесе жасанды шашы жиі таракпен таралады. Оның себебі, тәжірибеге жүгінсек, шаш немесе жасанды шаш (парик) арасында есірткі тасымалдау фактілері баршылық.

Есірткі заттар, әдетте су қағаздарға бумаланып, әртүрлі дене мүшелерінің арасына тығылуы мүмкін: қолтықтың астына, шаптың астына, бақайлар арасына, лейкопластыр немесе бинт астында, өкшеге тану әрекетімен көзге түседі. Бинт немесе басқаша таңып байлау арқылы іздеудегі зат тығулы деген күдік пайда болғанда, тінтуге дәрігерді шақырған жөн.

Автокөліктерде есірткі заттарды отырғыштардың астына, олардың арасындағы саңылауларға, әртүрлі әшекей нәрселерде, приборлы панельдің

артына, радиоқабылдағыш аралықтарында, зат салатын сөрелерде, төсеніш астына, есік және төбе қаптауларында, әртүрлі тетіктер мен механизмдердің саңылаулы жерлеріне жасыруға болады.

Есірткі немесе жүйкеге әсер ететін заттарды тұтынуына қатысты дене мүшелеріне дәрі жіберу іздері тәріздес (нашақорлар асептика ережелерін сирек қолданады, әдетте олар шприцтарын қайнатпай қолданады) дәлелдемелерді куәландыру әрекетін іске асыру нәтижесінде алуға болады.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі: 1, 2, 4, 43, 51, 60, 75, 88, 101, 105, 115, 119, 125 (2.7 бөлімге қараңыз).

№ 8 тақырып: Жол-көлік оқиғаларын тергеп-тексерудің әдістемесі (1 сағат)

Дәріс жоспары

1. Жол-көлік оқиғаларының криминалистикалық сипаттамасы және анықтауға жататын мән-жайлар.

2. Типтік тергеулік ситуациялар мен бастапқы және кейінгі тергеу әрекеттерінің тактикасы.

Дәріс тезистері

Жол-көлік оқиғасы дегеніміз – көлікті пайдалану мен жүргізу ережелерін немесе жолда жүру ережелерін салдарынан туған жарақат пен материалдық шығын әкелетін оқиға.

ЖКО-ның мынадай түрлері:

- көлік құралдарының соқтығысуы;
- көлік құралдарының аударылуы, төңкерілуі;
- жаяу жүргіншіні басып немесе соғып кету;
- тұрған адамды басып немесе соғып кету;
- жолаушының көлік құралынан құлауы немесе басқа оқиға.

ЖКО анықталуға жататын мән-жайларға: болған оқиғаның сипаты (қылмыс, жазатайым оқиға, апат), ЖКО болған орны, уақыты және басқа да жағдайлар, жүргізушінің жол қозғалысы ережелерін бұзғанының кінәлілігі, келтірілген зардап пен жол қозғалысы ережелерін бұзғаны арасындағы себептік байланысы, ЖКО механизмі, жүргізушінің кінәсін жеңілдететін немесе ауырлататын мән-жайлар, келтірілген зиян мөлшері мен сипаты (сонымен бірге жәбірленгендердің саны мен денсаулыққа келтірілген зиян көлемі), қылмыс жасауға мүмкіншілік туғызған мән-жайлар.

ЖКО істеріне байланысты бастапқы тергеу әрекеттеріне:

- ЖКО болған жерді қарап-тексеру;
- көлік құралдарын қарап-тексеру;
- апат нәтижесінде қаза болған адам мәйітін қарап-тексеру;
- ЖКО-ға себепкер және куә адамдардан жауап алу;
- жүргізуші мен көлік-құралын іздеп табу (жедел-іздістіру шаралары);
- апатқа ұшырап, зардап келтірілген адамның киімдерін қарап-тексеру;
- айғақ заттарды қарап, тексеру;

- жүргізушілерді куәләндіру.

Оқиғаның қысқа уақытта өтуі, ауыр зардабы, іздердің қысқа уақытта жоғалып кету қауіпті, басқа көліктердің жүрісінің көбею және басқа да жағдайлар кез-келген жол-көлік оқиғасына шұғыл назар аударуды талап етеді. Осының бәрін ескере отырып, тергеудің бастапқы кезеңі мен кейінгі қалдыруға болмайтын тергеу түрлерін қолға алу қажет.

Ондай жағдайда ең бірінші мыналар:

- жедел-тергеу тобының шұғыл әрекет жасауға мүлтіксіз дайындығы;
- криминалистикалық техника мен құралдарының әзірлігі (тергеу чемоданы, криминалистикалық құрал-жабдықтар);
- жол-патрульдік қызметкерлерімен, сот-медициналық сарапшы, жол пайдалану мекемелерінің мамандарымен өзара байланыс;

ЖКО бойынша қылмыстық істерді тергеп-тексерудің бастапқы кезеңінде болжамның екі түрі, ЖКО механизмі және себептері белгіленіп тексеріледі.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі: 1, 2, 49, 63, 65, 67, 68, 70, 98 (2.7 бөлімге қараңыз).

Практикалық сабақтар

№1 тақырып: Криминалистикалық әдістеменің жалпы ережелері (1 сағат)

Сұрақтар:

1. Жекелеген қылмыс түрлерін тергеп-тексеру әдістемесінің ұғымы.
2. Криминалистикалық әдістеменің жүйесі, міндеттері және қайнар көздері.
3. Қылмыстардың криминалистикалық сипаттамасы, оның құрылымы және жеке әдістемені құрудағы мәні.

Тапсырма:

Сұрақтарды қарастырғаннан кейін, оқу тобы екі топқа бөлініп, курсанттар жекелеген қылмыс түрлерін тергеп-тексеру әдістемесінің құрылымын сұлба түрінде құрастыруы қажет.

Жұмыс жазбаша түрде орындалып, оқытушыға тексеріс үшін тапсырылады.

Тапсырманы орындау бойынша әдістемелік ұсыныстар: курсанттар жекелеген қылмыс түрлерін тергеп-тексеру әдістемесінің құрылымын сұлба түрінде құрастыруы және криминалистикалық әдістеменің жалпы ережелерін ұғынуы қажет.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі: 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19 (2.7 бөлімге қараңыз).

№ 2 тақырып: Адам өлтіруді тергеп-тексерудің әдістемесі

1 - сабақ (1 сағат)

Сұрақтар:

1. Адам өлтірудің криминалистикалық сипаттамасы.

2. Типтік тергеулік ситуациялар мен бастапқы және кейінгі тергеу әрекеттерінің тактикасы.

Тапсырма:

Сұрақтарды қарастырғаннан кейін оқу тобы екі топқа бөлініп, оқытушы ұсынған қылмыс фабуласына сәйкес тергеу жағдайын бағалап, жалпы және жеке болжамдарды ұсынады, адам өлтіруді ашу және тергеп-тексеру бойынша ұйымдастырушылық, жедел-ізвестірушілік және тергеу әрекеттерінің аясын анықтайды және тергеп-тексеру жоспарын құрастырады. Тергеп-тексеру жоспарларында ұсынылған болжамдарды, бастапқы және кейінгі кезеңдерде орындалуы тиіс тергеу және басқа да әрекеттерді көрсетулері қажет.

Жұмыс жазбаша түрде орындалып, оқытушыға тексеріс үшін тапсырылады.

Тапсырманы орындау бойынша әдістемелік ұсыныстар: курсанттар қылмыс фабуласына сәйкес, жалпы және жеке болжамдарды, тергеп-тексеру барысында орындалуы тиіс тергеу және басқа да әрекеттерді қамтитын, тергеп-тексеру жоспарын жазбаша түрде құрастыру қажет. Курсанттар адам өлтіру істері бойынша жоспарлау тактикасын және жеке тергеу әрекеттерін жүргізу қажеттілігін негіздеу бойынша практикалық дағдыларды меңгеруі қажет.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі: 1, 2, 4, 22, 32, 35, 45, 48, 55, 73, 82, 84, 86, 87, 91, 97, 99, 102, 112, 121, 125 (2.7 бөлімге қараңыз).

№ 2 тақырып: Адам өлтіруді тергеп-тексерудің әдістемесі

2- сабақ (2 сағат)

Сұрақтар:

1. Жасағансумен жасырынған адам өлтіруді тергеп-тексерудің ерекшеліктері.

2. Адам өлтіру істері бойынша арнайы білімдерді пайдалану.

Тапсырма:

Сұрақтарды қарастырғаннан кейін, оқу тобы екі топқа бөлінеді. Содан кейін курсанттар қылмыс фабуласына сәйкес, алынған ақпаратты бағалап, арнайы білімдерді қолдану мүмкіндіктерін жазбаша түрде көрсетеді.

Жұмыс жазбаша түрде орындалып, оқытушыға тексеріс үшін тапсырылады.

Тапсырманы орындау бойынша әдістемелік ұсыныстар: курсанттар арнайы әдебиетті талдау және практикалық тапсырманы орындау негізінде, осы санаттағы істер бойынша сотқа дейінгі тергеп-тексеру кезінде арнайы білімдерді қолданудың практикалық дағдыларын үйренуі қажет.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі: 1, 2, 4, 22, 32, 35, 45, 48, 55, 73, 82, 84, 86, 87, 91, 97, 99, 102, 112, 121, 125 (2.7 бөлімге қараңыз).

№ 2 тақырып: Адам өлтіруді тергеп-тексерудің әдістемесі

3- сабақ (1 сағат)

Сұрақтар:

1. Мәйітті оқиға орнында қарап-тексеру барысында анықтауға жататын мән-жайлар.

2. Күдіктіден жауап алу барысында анықтауға жататын мән-жайлар.

Тапсырма:

Сұрақтарды қарастырғаннан кейін, оқу тобы екі топқа бөлініп, оқытушы ұсынған фабулаға сәйкес білім алушылар оқытушының басшылығымен дайындық әрекеттерін жүзеге асырып, ролдерді бөлу арқылы күдіктіден жауап алуды жүзеге асырады. Нәтижелері талқыланады.

Тапсырманы орындау бойынша әдістемелік ұсыныстар: білім алушылар күдіктіден жауап алу практикалық дағдыларын меңгеруі қажет. Сонымен бірге мәйітті оқиға орнында қарап-тексеру және адам өлтіру істері бойынша күдіктіден жауап алу барысында анықтауға жататын мән-жайларды айқындау.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі: 1, 2, 4, 22, 32, 35, 45, 48, 55, 73, 82, 84, 86, 87, 91, 97, 99, 102, 112, 121, 125 (2.7 бөлімге қараңыз).

№ 3 тақырып: Ұрлықты тергеп-тексерудің әдістемесі

1-сабақ (2 сағат)

Сұрақтар:

1. Ұрлықтың криминалистикалық сипаттамасы және анықтауға жататын мән-жайлар.

2. Ұрлық істері бойынша тергеп-тексеруді жоспарлау.

Тапсырма:

Сұрақтарды қарастырғаннан кейін, оқу тобы екі топқа бөлінеді. Курсанттар оқытушы ұсынған ситуация бойынша алынған ақпаратқа талдау жасап, тергеп-тексеру жоспарын құрастырып, онда қылмыс бойынша шығарылған болжамдарды, сондай-ақ бастапқы, келесі және басқа да тергеу әрекеттерін көрсетеді.

Жұмыс жазбаша түрде орындалып, оқытушыға тексеріс үшін тапсырылады.

Тапсырманы орындау бойынша әдістемелік ұсыныстар: білім алушыларға ұрлық істері бойынша анықтауға жататын мән-жайлар мен тергеп-тексеруді жоспарлау бойынша практикалық дағдыларды меңгеруі қажет.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі: 1, 2, 4, 20, 21, 28, 37, 38, 39, 46, 50, 54, 58, 59, 81, 69, 94 (2.7 бөлімге қараңыз).

№ 3 тақырып: Ұрлықты тергеп-тексерудің әдістемесі

2 - сабақ (2 сағат)

Сұрақтар:

1. Ұрлық істері бойынша болжамдар шығару және оларды тексеру.

2. Ұрлық істері бойынша тергеп-тексерудің бастапқы тергеу әрекеттерін жүргізу тактикасының ерекшеліктері.

Тапсырма:

Сұрақтарды қарастырғаннан кейін оқу тобы екі топқа бөлінеді. Содан соң курсанттар оқытушы ұсынған ситуацияға сәйкес, алынған ақпаратқа баға беріп, сол бойынша болжамдар құрады.

Жұмыс жазбаша түрде орындалып, оқытушыға тексеріс үшін тапсырылады.

Тапсырманы орындау бойынша әдістемелік ұсыныстар: курсанттар оқиға орнын қарап-тексеру тактикасы мен бекіту бойынша және ұрлық істері бойынша тергеп-тексеру әдістемесінің практикалық дағдыларын меңгеруі қажет.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі: 1, 2, 4, 20, 21, 28, 37, 38, 39, 46, 50, 54, 58, 59, 81, 69, 94 (2.7 бөлімге қараңыз).

№ 4 тақырып: Тонау мен қарақшылықты тергеп-тексерудің әдістемесі

(2 сағат)

Сұрақтар:

1. Тонау мен қарақшылықтың криминалистикалық сипаттамасы.
2. Қарастырылатын істер бойынша типтік тергеулік ситуациялар мен болжамдар.
3. Тонау мен қарақшылық істері бойынша анықтауға жататын мән-жайлар.

Тапсырма:

Сұрақтарды қарастырғаннан кейін оқу тобы екі топқа бөлініп, курсанттар оқытушы ұсынған қылмыс фабуласына сәйкес, ғылыми-техникалық құралдарды пайдалану арқылы адамды тану үшін көрсету - тергеу әрекетін жүзеге асырады. Тонау және қарақшылық істері бойынша осы тергеу әрекетін жүзеге асыру барысында оның маңыздылығы мен жүргізу тактикасын түсіндіріледі.

Тапсырманы орындау бойынша әдістемелік ұсыныстар: курсанттар тонау мен қарақшылық істері бойынша тергеп-тексеру әдістемесінің практикалық дағдыларын меңгеруі қажет.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі: 1, 2, 4, 23, 24, 25, 27, 41, 51, 52, 53, 58, 59, 62, 64, 79, 120 (2.7 бөлімге қараңыз).

№ 5 тақырып: Алаяқтықты тергеп-тексерудің әдістемесі

(2 сағат)

Сұрақтар:

1. Алаяқтықтың криминалистикалық сипаттамасы.
2. Алаяқтық істері бойынша типтік тергеулік ситуациялар мен болжамдар.
3. Алаяқтық істері бойынша тергеп-тексерудің бастапқы тергеу әрекеттерін жүргізудің тактикасы.

Тапсырма:

Сұрақтарды қарастырғаннан кейін оқу тобы екі топқа бөлініп, оқытушы ұсынған қылмыс фабуласына сәйкес, алынған ақпаратқа баға беріп, тергеп-тексерудің жоспарын құрастырады.

Орындалған жұмыс оқытушыға тексеріс үшін тапсырылады.

Тапсырманы орындау бойынша әдістемелік ұсыныстар: курсанттар алаяқтық істерін тергеп-тексеру әдістемесінің практикалық дағдыларын меңгеруі қажет.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі: 1, 2, 4, 23, 24, 25, 27, 41, 51, 52, 53, 58, 59, 62, 64, 79, 120 (2.7 бөлімге қараңыз).

№ 6 тақырып: Есірткі немесе психотроптық заттардың заңсыз айналымына қатысты тергеп-тексерудің әдістемесі

1- сабақ (1 сағат)

Сұрақтар:

1. Қарастырылып отырған санаттағы істер бойынша типтік тергеулік ситуациялар мен болжамдар.

2. Анықтауға жататын мән-жайлар.

3. Тергеп-тексерудің бастапқы және кейінгі тергеу әрекеттерін жүргізудің тактикасы.

Тапсырма:

Сұрақтарды қарастырғаннан кейін оқу тобы екі топқа бөлініп, курсанттар оқытушы ұсынған қылмыс фабуласына сәйкес, тергеулік ситуацияға баға беріп, жеке және жалпы болжамдарды құрастырулары қажет. Ұсынылған болжамдарға және қосымша ақпараттарға сәйкес тергеп-тексеру және жедел-ізвестіру шараларының жоспарын әзірлеу қажет.

Жұмыс жазбаша түрде орындалып, оқытушыға тексеріс үшін тапсырылады.

Тапсырманы орындау бойынша әдістемелік ұсыныстар: курсанттар аталған қылмыс түрін тергеп-тексеру әдістемесінің практикалық дағдыларын меңгеруі қажет.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі: 1, 2, 4, 43, 51, 60, 75, 88, 101, 105, 115, 119, 125 (2.7 бөлімге қараңыз).

№ 6 тақырып: Есірткі немесе психотроптық заттардың заңсыз айналымына қатысты тергеп-тексерудің әдістемесі

2- сабақ (2 сағат)

Сұрақтар:

1. Қарастырылып отырған санаттағы істер бойынша сотқа дейінгі тергеп-тексеру кезінде тұрғын үй-жайды тінту тактикасы.

2. Есірткі немесе психотроптық заттардың заңсыз айналымы туралы істер бойынша жекебасын тінтудің тактикасы мен маңыздылығы.

Тапсырма:

Сұрақтарды қарастырғаннан кейін оқу тобы оқу полигонына барып, сол жерде екі топқа бөлінеді. Содан соң оқытушы ұсынған қылмыс фабуласына баға беріп, қалыптасқан тергеулік ситуацияны бағалайды, сосын рөлдік нысанда адамның жекебасын және тұрғын үй-жайды тінту - тергеу әрекеттерін жүзеге асырады. Тінту нәтижесінде жекебасын тінту хаттамасының фрагментін құрастырып, онда іздер мен объектілердің табылып-алынған жерлерін, олардың

сипаттамасын, сондай-ақ олардың қалай алынып, буып-түйілгенін мұқият көрсету қажет.

Жұмыс жазбаша түрде орындалып, оқытушыға тексеріс үшін тапсырылады.

Тапсырманы орындау бойынша әдістемелік ұсыныстар: курсанттар қарастырылып отырған санаттағы істер бойынша практикалық дағдыларды меңгеруі қажет.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі: 1, 2, 4, 43, 51, 60, 75, 88, 101, 105, 115, 119, 125 (2.7 бөлімге қараңыз).

№ 7 тақырып: Зорлауды тергеп-тексерудің әдістемесі

1- сабақ (2 сағат)

Сұрақтар:

1. Зорлаудың криминалистикалық сипаттамасы.
2. Зорлау істері бойынша типтік болжамдар мен тергеулік ситуациялар.
3. Осы санаттағы істерді тергеп-тексеруді жоспарлау.

Тапсырма: Сұрақтарды қарастырғаннан кейін оқу тобы екі топқа бөлініп, курсанттар оқытушы ұсынған қылмыс фабуласын ескере отырып, алынған ақпаратқа баға беріп, болжамдар құрып, тергеп-тексерудің жоспарын құрастырады.

Орындалған жұмыс оқытушыға тексеріс үшін тапсырылады.

Тапсырманы орындау бойынша әдістемелік ұсыныстар: курсанттар зорлау істері бойынша практикалық дағдыларды меңгеруі қажет.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі: 1, 2, 4, 27, 31, 33, 44, 61, 85, 89, 91, 104, 108, 109 (2.7 бөлімге қараңыз).

№ 7 тақырып: Зорлауды тергеп-тексерудің әдістемесі

2- сабақ (1 сағат)

(1 сағат)

Сұрақтар:

1. Зорлау істері бойынша анықтауға жататын мән-жайлар.
2. Зорлау істері бойынша арнайы білімдерді қолдану мүмкіндіктері.

Тапсырма: Сұрақтарды қарастырғаннан кейін оқу тобы екі топқа бөлініп, курсанттар оқытушы ұсынған қылмыс фабуласына ескере отырып, алынған ақпаратқа баға береді және арнайы білімдерді қолдану мүмкіндіктерін көрсетеді.

Орындалған жұмыс оқытушыға тексеріс үшін тапсырылады.

Тапсырманы орындау бойынша әдістемелік ұсыныстар: курсанттар зорлау істерін тергеп-тексеру әдістемесінің практикалық дағдыларын меңгеруі қажет.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі: 1, 2, 4, 27, 31, 33, 44, 61, 85, 89, 91, 104, 108, 109 (2.7 бөлімге қараңыз).

№ 8 тақырып: Жол-көлік оқиғаларын тергеп-тексерудің әдістемесі

(2 сағат)

Сұрақтар:

1. Жол-көлік оқиғалары қылмыстары бойынша типтік тергеулік ситуациялар және болжамдар.

2. Жол-көлік оқиғасы бойынша оқиға орнын қарап-тексеру ерекшеліктері.

3. Тергеп-тексерудің бастапқы, кейінгі тергеу және басқа да әрекеттері, сондай-ақ арнайы білімдерді қолдану мүмкіндіктері.

Тапсырма:

Сұрақтарды қарастырғаннан кейін оқу тобы екі топқа бөлініп, курсанттар оқытушы ұсынған қылмыс фабуласына сәйкес, тергеулік ситуацияға баға беріп, болжамдар құрады және оқиға орнын қарап-тексеру хаттамасына қосымша сұлба дайындайды. Сұлбаны дайындау кезінде жалпы қабылданған белгілерді қолдану қажет және оқиға орнынан табылған барлық объектілерді көрсету керек.

Жұмыс жазбаша түрде орындалып, оқытушыға тексеріс үшін тапсырылады.

Тапсырманы орындау бойынша әдістемелік ұсыныстар: білім алушылар жол-көлік оқиғаларын тергеп-тексерудің әдістемесі мен оқиға орнын сұлба құрастыру арқылы бекіту бойынша практикалық дағдыларды меңгеруі қажет.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі: 1, 2, 49, 63, 65, 67, 68, 70, 98 (2.7 бөлімге қараңыз).

№ 9 тақырып: Ұйымдасқан қылмыстық құрылымдармен жасалған сыбайлас жемқорлықты тергеп-тексеру әдістемесі

(2 сағат)

Сұрақтар:

1. Ұйымдасқан қылмыстық құрылымдармен жасалған қылмыстардың криминалистикалық сипаттамасы.

2. Типтік тергеулік ситуациялар және тергеп-тексеруді жоспарлау.

Тапсырма:

Сұрақтарды қарастырғаннан кейін оқу тобы екі топқа бөлініп, курсанттар оқытушы ұсынған қылмыс фабуласына сәйкес, тергеулік ситуацияға баға беріп, болжамдар құрастырады және тергеп-тексеру жоспарын құрады.

Жұмыс жазбаша түрде орындалып, оқытушыға тексеріс үшін тапсырылады.

Тапсырманы орындау бойынша әдістемелік ұсыныстар: курсанттар осы санаттағы істер бойынша тергеп-тексеру әдістемесінің практикалық дағдыларын меңгеруі қажет.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі: 2, 49, 63, 65, 67, 70, 98 (2.7 бөлімге қараңыз).

№ 10 тақырып: Компьютерлік ақпарат саласындағы қылмыстарды тергеп-тексеру әдістемесі

(2 сағат)

Сұрақтар:

1. Осы санаттағы істер бойынша типтік тергеулік ситуациялар.
2. Бастапқы тергеу әрекеттері тактикасының ерекшеліктері.

Тапсырма:

Сұрақтарды қарастырғаннан кейін оқу тобы екі топқа бөлініп, оқытушы ұсынған фабулаға сәйкес, тергеулік ситуацияға баға беріп, болжамдар шығарады және тергеп-тексеру жоспарын құрады.

Жұмыс жазбаша түрде орындалып, оқытушыға тексеріс үшін тапсырылады.

Тапсырманы орындау бойынша әдістемелік ұсыныстар: курсанттар осы санаттағы істер бойынша тергеп-тексеру әдістемесінің практикалық дағдыларын меңгеруі қажет.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі: 2, 49, 63, 65, 67, 70, 98 (2.7 бөлімге қараңыз).

Курсанттардың оқытушымен бірге өзіндік жұмысы**№1 тақырып: Криминалистикалық әдістеменің жалпы ережелері (аудиториялық - 1 сағат)****Сұрақтар:**

1. Қылмыстарды тергеп-тексеру әдістемесінің түсінігі.
2. Тергеу әрекетін жүргізу кезеңдері.

Тапсырма

Қажетті әдебиетті зерделеу нәтижесінде курсанттар қылмыстардың алдын алудағы, ашудағы және тергеп-тексерудегі орны мен маңыздылығын ұйғарулары қажет.

КООЖ өткізу нысаны: ұжымдық-топтық кеңес нысанында

Тапсырманы орындау бойынша әдістемелік ұсыныстар: қажетті әдебиеттерді өз бетімен зерделеу және криминалистикалық әдістеменің жалпы ережелерін түсіну.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі: 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19 (2.7 бөлімге қараңыз).

№2 тақырып: Адам өлтіруді тергеп-тексерудің әдістемесі (аудиториядан тыс -1 сағат)

Тақырыптың келесі сұрақтары бойынша өз бетімен дайындалу:

Сұрақтар:

1. Адам өлтірудің криминалистикалық сипаттамасы.
2. Адам өлтіруді тергеп-тексеру кезінде анықтауға жататын мән-жапйлар.

Тапсырма

Курсанттар сабақтың сұрақтарын зерделеп, конспектілеуі қажет.

КООЖ өткізу нысаны: ұжымдық-топтық кеңес нысанында

Тапсырманы орындау бойынша әдістемелік ұсыныстар: әдебиетті өз бетімен зерделеу, тергеп-тексеру әдістемесі мен адам өлтіру істері бойынша жеке тергеу әрекеттерін жүргізу тактикасын меңгеру.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі: 1, 2, 4, 22, 32, 35, 45, 48, 55, 73, 82, 84, 86, 87, 91, 97, 99, 102, 112, 121 (2.7 бөлімге қараңыз).

**№ 3 тақырып: Ұрлықты тергеп-тексеру әдістемесі
(1 сағат)**

(аудиториядан тыс -1 сағат)

Тақырыптың келесі сұрақтары бойынша өз бетімен дайындалу:

Сұрақтар:

1. Ұрлық істері бойынша типтік тергеулік ситуациялар.

2. Ұрлық істері бойынша болжамдар құру және оларды тексеру.

Тапсырма

Курсанттар сабақтың сұрақтарын зерделеп, конспектілеуі қажет.

КООЖ өткізу нысаны: ұжымдық-топтық кеңес нысанында

Тапсырманы орындау бойынша әдістемелік ұсыныстар: әдебиетті өз бетімен зерделеу, ұрлықты тергеп-тексеру әдістемесін түсіну, ұрлық істері бойынша шығарылатын болжамдар, сотқа дейінгі тергеп-тексерудің бастапқы және келесі кезеңдеріндегі ерекшеліктерді түсіну және қажет болатындарды дәптерге конспектілеу қажет.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі: 1, 2, 4, 20, 21, 28, 37, 38, 39, 46, 50, 54, 58, 59, 69, 81, 94 (2.7 бөлімге қараңыз).

**№ 4 тақырып: Тонау мен қарақшылықты тергеп-тексеру әдістемесі
(аудиториялық - 1 сағат)**

Сұрақтар:

1. Тонау және қарақшылықтың криминалистикалық сипаттамасы.

2. Тонау және қарақшылық істері бойынша типтік тергеулік ситуациялар.

Тапсырма

Сабақтың сұрақтарын зерделеп болған соң, курсанттар оқытушы ұсынған қылмыс фабуласына сәйкес, тергеп-тексерудің тиісті жоспарын құрады.

КООЖ өткізу нысаны: практикалық нысанда

Тапсырманы орындау бойынша әдістемелік ұсыныстар: курсанттар әдебиетті өз бетімен зерделеп, тонау мен қарақшылықты тергеп-тексеру әдістемесінің практикалық дағдыларын және тонау және қарақшылық істері бойынша жүргізілетін жекелеген тергеу әрекеттерінің тактикасын үйренуі және қажет болатындарды дәптерге конспектілеуі қажет.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі: 1, 2, 4, 23, 24, 25, 27, 41, 51, 52, 53, 58, 59, 62, 64, 79, 120 (2.7 бөлімге қараңыз).

**№ 5 тақырып: Алаяқтықты тергеп-тексеру әдістемесі
1 – сабақ (аудиториялық - 1 сағат)**

Сұрақтар:

1. Алаяқтық істері бойынша типтік тергеулік ситуациялар.
2. Алаяқтықты жасау әдістері.

Тапсырма

Сұрақтарды талқылағаннан кейін, курсанттар оқытушы ұсынған қылмыс фабуласына сәйкес, арнайы білімдерді қолдану мүмкіндіктерін көрсетеді.

КОӨЖ өткізу нысаны: практикалық сабақ нысанында.

Тапсырманы орындау бойынша әдістемелік ұсыныстар: курсанттар әдебиетті өз бетімен зерделеп, қажет болатындарды дәптерге конспектілеуі қажет. Алаяқтықты тергеп-тексеру әдістемесінің практикалық дағдыларын және алаяқтық істері бойынша жүргізілетін жекелеген тергеу әрекеттерінің тактикасын үйренуі қажет.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі: 1, 2, 4, 29, 30, 36, 39, 42, 63, 80, 83, 117 (2.7 бөлімге қараңыз).

№ 5 тақырып: Алаяқтықты тергеп-тексеру әдістемесі

2 – сабақ (аудиториядан тыс - 1 сағат)

Тақырыптың келесі сұрақтары бойынша өз бетімен дайындалу:

Сұрақтар:

1. Алаяқтық істері бойынша анықтауға жататын мән-жайлар.
2. Осы санаттағы істерді тергеп-тексеруді жоспарлау.

Тапсырма

Курсанттар сабақтың сұрақтарын зерделеп, конспектілеуі қажет.

КОӨЖ өткізу нысаны: ұжымдық-топтық кеңес нысанында

Тапсырманы орындау бойынша әдістемелік ұсыныстар: курсанттар әдебиетті өз бетімен зерделеп, қажет болатындарды дәптерге конспектілеуі қажет.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі: 1, 2, 4, 29, 30, 36, 39, 42, 63, 80, 83, 117 (2.7 бөлімге қараңыз).

№ 6 тақырып: Есірткі немесе психотроптық заттардың заңсыз айналымына қатысты тергеп-тексеру әдістемесі

1- сабақ (аудиториялық - 1 сағат)

Сұрақтар:

1. Есірткі немесе психотроптық заттардың заңсыз айналымы жөніндегі істер бойынша типтік тергеулік ситуациялар мен болжамдар.
2. Осы санаттағы істер бойынша анықтауға жататын мән-жайлар.

Тапсырма

Сұрақтарды талқылағаннан кейін курсанттар оқытушы ұсынған фабулаға сәйкес, қандай мән-жайларды анықтау қажеттілігін көрсетеді.

КОӨЖ өткізу нысаны: практикалық сабақ нысанында.

Тапсырманы орындау бойынша әдістемелік ұсыныстар: курсанттар әдебиетті өз бетімен зерделеп, қажет болатындарды дәптерге конспектілеуі қажет. Есірткі немесе психотроптық заттардың заңсыз айналымы жөніндегі

істерді тергеп-тексеру әдістемесінің практикалық дағдыларын және осы санаттағы істер бойынша жүргізілетін жекелеген тергеу әрекеттерінің тактикасын үйренуі қажет.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі: 1, 2, 4, 43, 51, 60, 75, 88, 101, 105, 115, 119 (2.7 бөлімге қараңыз).

№ 6 тақырып: Есірткі немесе психотроптық заттардың заңсыз айналымына қатысты тергеп-тексеру әдістемесі

2- сабақ (аудиториядан тыс - 1 сағат)

Тақырыптың келесі сұрақтары бойынша өз бетімен дайындалу:

Сұрақтар:

1. Есірткі немесе психотроптық заттардың заңсыз айналымы жөніндегі істер бойынша тергеп-тексеруді жоспарлау.

2. Осы санаттағы істер бойынша арнайы білімдерді қолдану мүмкіндіктері.

Тапсырма

Курсанттар есірткі немесе психотроптық заттардың заңсыз айналымына қатысты істер бойынша жекелеген тергеу әрекеттерін жүргізу тактикасын, жоспарлау ерекшеліктерін, арнайы білімдерді қолдану мүмкіндіктерін зерделеуі қажет.

КОӨЖ өткізу нысаны: ұжымдық-топтық кеңес нысанында

Тапсырманы орындау бойынша әдістемелік ұсыныстар: курсанттар есірткі немесе психотроптық заттардың заңсыз айналымы жөніндегі істерді тергеп-тексеру әдістемесінің практикалық дағдыларын және жекелеген тергеу әрекеттерін жүргізу тактикасын меңгеруі қажет.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі: 1, 2, 4, 43, 51, 60, 75, 88, 101, 105, 115, 119 (2.7 бөлімге қараңыз).

№ 7 тақырып: Зорлауды тергеп-тексеру әдістемесі

1- сабақ (аудиториялық - 1 сағат)

Сұрақтар:

1. Зорлау істері бойынша типтік тергеулік ситуациялар.

2. Болжамдар құру және оларды тексеру.

Тапсырма

Сұрақтарды талқылағаннан кейін, курсанттар оқытушы ұсынған қылмыс фабуласына сәйкес, жалпы және жеке болжамдар шығарады.

КОӨЖ өткізу нысаны: практикалық сабақ нысанында.

Тапсырманы орындау бойынша әдістемелік ұсыныстар: курсанттар әдебиетті зерделеп, қажет болатындарды дәптерге конспектілеуі қажет. Зорлауды тергеп-тексеру әдістемесінің практикалық дағдыларын және зорлау істері бойынша жүргізілетін жекелеген тергеу әрекеттерінің тактикасын үйренуі қажет.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі: 1, 2, 4, 27, 31, 33, 44, 61, 85, 89, 91, 104, 108, 109 (2.7 бөлімге қараңыз).

№ 7 тақырып: Зорлауды тергеп-тексеру әдістемесі

2- сабақ (аудиториядан тыс - 1 сағат)

Тақырыптың келесі сұрақтары бойынша өз бетімен дайындалу:

Сұрақтар:

1. Зорлау істері бойынша анықтауға жататын мән-жайлар.
2. Тергеп-тексеруді жоспарлау.

Тапсырма

Курсанттар сабақтың сұрақтарын зерделеп, конспектілеуі қажет.

КООЖ өткізу нысаны: ұжымдық-топтық кеңес нысанында

Тапсырманы орындау бойынша әдістемелік ұсыныстар: курсанттар әдебиетті зерделеп, зорлауды тергеп-тексеру әдістемесін және зорлау істері бойынша жүргізілетін жекелеген тергеу әрекеттерінің тактикасын үйренуі қажет.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі: 1, 2, 4, 27, 31, 33, 44, 61, 85, 89, 91, 104, 108, 109 (2.7 бөлімге қараңыз).

№ 8 тақырып: Жол-көлік оқиғаларын тергеп-тексерудің әдістемесі

1- сабақ (аудиториялық - 1 сағат)

Сұрақтар:

1. ЖКО криминалистикалық сипаттамасы.
2. ЖКО жөніндегі істер бойынша анықтауға жататын мән-жайлар.

Тапсырма

Курсанттар оқытушымен бірге сабақтың сұрақтарын талқылайды.

КООЖ өткізу нысаны: ұжымдық-топтық кеңес нысанында

Тапсырманы орындау бойынша әдістемелік ұсыныстар: курсанттар ЖКО жөніндегі істерді тергеп-тексеру әдістемесі бойынша қажетті білімдер алуы тиіс.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі: 1, 2, 4, 49, 63, 65, 67, 68, 70, 98 (2.7 бөлімге қараңыз).

№ 8 тақырып: Жол-көлік оқиғаларын тергеп-тексерудің әдістемесі

2- сабақ (аудиториядан тыс - 1 сағат)

Тақырыптың келесі сұрақтары бойынша өз бетімен дайындалу:

Сұрақтар:

1. ЖКО жөніндегі істер бойынша типтік тергеулік ситуациялар.
2. ЖКО жөніндегі істер бойынша болжамдар құру және тексеру.

Тапсырма

Курсанттар сабақтың сұрақтарын зерделеп, қажет болатындарды конспектілеуі қажет.

КООЖ өткізу нысаны: ұжымдық-топтық кеңес нысанында

Тапсырманы орындау бойынша әдістемелік ұсыныстар: курсанттар қажетті әдебиетті зерделеп, ЖКО жөніндегі істерді тергеп-тексеру әдістемесін түсінуі қажет.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі: 1, 2, 4, 49, 63, 65, 67, 68, 70, 98 (2.7 бөлімге қараңыз).

№ 9 тақырып: Ұйымдасқан қылмыстық құрылымдармен жасалған сыбайлас жемқорлықты тергеп-тексеру әдістемесі

1 – сабақ (аудиториялық - 1 сағат)

Сұрақтар:

1. Сыбайлас жемқорлық қылмыстарының криминалистикалық сипаттамасы.

2. Осы санаттағы істер бойынша типтік тергеулік ситуациялар.

Тапсырма

Курсанттар оқытушымен бірге сабақтың сұрақтарын талқылайды.

КООЖ өткізу нысаны: ұжымдық-топтық кеңес нысанында

Тапсырманы орындау бойынша әдістемелік ұсыныстар: курсанттар сыбайлас жемқорлық жөніндегі істерді тергеп-тексеру әдістемесін және осы санаттағы істер бойынша жүргізілетін жекелеген тергеу әрекеттерінің тактикасын үйренуі қажет.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі: 1, 2, 4, 42, 56, 76, 103, 123, 124 (2.7 бөлімге қараңыз).

№ 9 тақырып: Ұйымдасқан қылмыстық құрылымдармен жасалған сыбайлас жемқорлықты тергеп-тексеру әдістемесі

2 – сабақ (аудиториядан тыс - 1 сағат)

Тақырыптың келесі сұрақтары бойынша өз бетімен дайындалу:

Сұрақтар:

1. Сыбайлас жемқорлық қылмыстары жөніндегі істер бойынша болжамдар құру және тексеру.

2. Тергеп-тексеруді жоспарлау.

Тапсырма

Курсанттар сабақтың сұрақтарын зерделеп, қажет болатындарды конспектілеуі қажет.

КООЖ өткізу нысаны: ұжымдық-топтық кеңес нысанында

Тапсырманы орындау бойынша әдістемелік ұсыныстар: курсанттар қажетті әдебиетті зерделеп, сыбайлас жемқорлық жөніндегі істерді тергеп-тексеру әдістемесін және осы санаттағы істер бойынша жүргізілетін жекелеген тергеу әрекеттерінің тактикасын үйренуі қажет.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі: 1, 2, 4, 42, 56, 76, 103, 123, 124 (2.7 бөлімге қараңыз).

№ 10 тақырып: Компьютерлік ақпарат саласындағы қылмыстарды тергеп-тексеру әдістемесі

(аудиториядан тыс - 1 сағат)

Тақырыптың келесі сұрақтары бойынша өз бетімен дайындалу:

Сұрақтар:

1. Компьютерлік ақпарат саласындағы істер бойынша типтік тергеулік ситуациялар.

2. Компьютерлік ақпарат саласындағы істерді тергеп-тексеруді жоспарлау.

Тапсырма

Курсанттар сабақтың сұрақтарын зерделеп, қажет болатындарды конспектілеуі қажет.

КООЖ өткізу нысаны: ұжымдық-топтық кеңес нысанында

Тапсырманы орындау бойынша әдістемелік ұсыныстар: курсанттар қажетті әдебиетті зерделеп, компьютерлік ақпарат саласындағы істерді тергеп-тексеру әдістемесін үйренуі қажет.

Тақырып бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі: 1, 2, 4, 47, 70, 71, 92, 110, 111, 118 (2.7 бөлімге қараңыз).

Курсанттардың өзіндік жұмыстары

№ 1 тақырып: Криминалистикалық әдістеменің жалпы ережелері (3 сағат)

Тапсырма

Курсанттар келесілерді зерделеуі және конспектілеуі керек: типтік тергеулік ситуациялары мен олар туралы мағлұматтарды қылмыстарды тергеп-тексеруде қолдану; қылмыстың криминалистикалық сипаттамасы, оның жеке әдістемені құрудағы орны.

Тапсырманы орындау бойынша әдістемелік ұсыныстар: өз бетімен әдебиеттерді оқу және қажет болатындарды дәптерге конспектілеу керек.

4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19 қайнар көздердің реттік нөмірін көрсету арқылы курс бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі: (2.7 бөлімге қараңыз).

№ 2 тақырып: Адам өлтіруді тергеп-тексерудің әдістемесі (3 сағат)

Тапсырма

1. Курсанттар келесілерді оқуы және конспектілеуі керек: адам өлтірудің криминалистикалық сипаттамасы; типтік тергеулік ситуациялар мен адам өлтіру істері бойынша бастапқы тергеу әрекеттерінің тактикасы.

Тапсырманы орындау бойынша әдістемелік ұсыныстар: өз бетімен әдебиеттерді оқу және қажет болатындарды дәптерге конспектілеу керек.

1, 2, 4, 22, 32, 35, 45, 48, 55, 73, 82, 84, 86, 87, 91, 97, 99, 102, 112, 121 қайнар көздердің реттік нөмірін көрсету арқылы курс бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі (2.7 бөлімге қараңыз).

№ 3 тақырып: Ұрлықты тергеп-тексеру әдістемесі (2 сағат)

Тапсырма

Курсанттар келесілерді зерделеуі және конспектілеуі керек: ұрлықтың криминалистикалық сипаттамасы және анықтауға жататын мән-жайлар. Ұрлық істері бойынша тергеп-тексеруді жоспарлау.

Тапсырманы орындау бойынша әдістемелік ұсыныстар: өз бетімен әдебиеттерді оқу және қажет болатындарды дәптерге конспектілеу керек.

1, 2, 4, 20, 21, 28, 37, 38, 39, 46, 50, 54, 58, 59, 69, 81, 94 қайнар көздердің реттік нөмірін көрсету арқылы курс бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі (2.7 бөлімге қараңыз).

№ 4 тақырып: Тонау мен қарақшылықты тергеп-тексеру әдістемесі (3 сағат)

Тапсырма

Тапсырма

Курсанттар келесілерді зерделеуі және конспектілеуі керек: тонау мен қарақшылықтың криминалистикалық сипаттамасы. Қарастырылатын істер бойынша типтік тергеулік ситуациялар мен болжамдар. Тонау мен қарақшылық істері бойынша анықтауға жататын мән-жайлар.

Тапсырманы орындау бойынша әдістемелік ұсыныстар: өз бетімен қажетті әдебиеттерді оқу.

1, 2, 4, 23, 24, 25, 27, 41, 51, 53, 58, 59, 62, 64, 79, 120 қайнар көздердің реттік нөмірін көрсету арқылы курс бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі (2.7 бөлімге қараңыз).

№ 5 тақырып: Алаяқтықты тергеп-тексерудің әдістемесі (6 сағат)

Тапсырма

Курсанттар келесілерді оқуы және конспектілеуі керек: осы санаттағы істер бойынша типтік тергеулік ситуациялар мен болжамдар. Алаяқтық істері бойынша анықтауға жататын мән-жайлар. Тергеп-тексеруді жоспарлау және бастапқы тергеу әрекеттерін жүргізудің тактикасы.

Тапсырманы орындау бойынша әдістемелік ұсыныстар: өз бетімен әдебиеттерді оқу және қажет болатындарды дәптерге конспектілеу керек.

1, 2, 4, 29, 30, 36, 39, 42, 63, 80, 83, 117 120 қайнар көздердің реттік нөмірін көрсету арқылы курс бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі (2.7 бөлімге қараңыз).

№ 6 тақырып: Есірткі немесе психотроптық заттардың заңсыз айналымын тергеп-тексеру әдістемесі (6 сағат)

Тапсырма

Курсанттар келесілерді зерделеуі және конспектілеуі керек: осы санаттағы істер бойынша типтік тергеулік ситуациялар мен болжамдар. Анықтауға жататын мән-жайлар. Тергеп-тексеруді жоспарлау және бастапқы мен келесі тергеу әрекеттерін жүргізу тактикасы.

Тапсырманы орындау бойынша әдістемелік ұсыныстар: өз бетімен әдебиеттерді оқу және қажет болатындарды дәптерге конспектілеу керек.

1, 2, 4, 43, 51, 60, 75, 88, 101, 105, 115, 119 қайнар көздердің реттік нөмірін көрсету арқылы курс бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі (2.7 бөлімге қараңыз).

**№ 7 тақырып: Зорлауды тергеп-тексерудің әдістемесі
(6 сағат)**

Тапсырма

1. Курсанттар келесілерді зерделеуі және конспектілеуі керек: зорлауды тергеп-тексерудің бастапқы кезеңнің ерекшеліктері. Осы санаттағы істер бойынша типтік тергеулік ситуациялар мен болжамдар. Тергеп-тексеруді жоспарлау ерекшеліктері және бастапқы, кейінгі тергеу әрекеттерін және басқа да әрекеттерді жүргізу тактикасы.

Тапсырманы орындау бойынша әдістемелік ұсыныстар: өз бетімен әдебиеттерді оқу.

1, 2, 4, 43, 51, 60, 75, 88, 101, 105, 115, 119 қайнар көздердің реттік нөмірін көрсету арқылы курс бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі (2.7 бөлімге қараңыз).

**№ 8 тақырып: Жол-көлік оқиғаларын тергеп-тексерудің әдістемесі
(6 сағат)**

Тапсырма

Курсанттар келесілерді оқуы керек: жол-көлік оқиғалары қылмыстары бойынша типтік тергеулік ситуациялар және болжамдар. Бастапқы және келесі тергеулік. Тергеп-тексеруді жоспарлау.

Тапсырманы орындау бойынша әдістемелік ұсыныстар: өз бетімен әдебиеттерді оқу.

1, 2, 49, 63, 65, 67, 68, 70, 98 қайнар көздердің реттік нөмірін көрсету арқылы курс бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі (2.7 бөлімге қараңыз).

**№ 9 тақырып: Ұйымдасқан қылмыстық құрылымдармен жасалған сыбайлас жемқорлықты тергеп-тексеру әдістемесі
(6 сағат)**

Тапсырма

Курсанттар келесілерді оқуы және конспектілеуі керек: парақорлық жөніндегі істер бойынша типтік тергеулік ситуациялар мен болжамдар. Парақорлық жөніндегі істер бойынша анықтауға жататын мән-жайлар.

Тапсырманы орындау бойынша әдістемелік ұсыныстар: өз бетімен әдебиеттерді оқу және қажет болатындарды дәптерге конспектілеу керек.

1, 2, 4, 42, 56, 76, 103, 123, 124 қайнар көздердің реттік нөмірін көрсету арқылы курс бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі (2.7 бөлімге қараңыз).

№ 10 тақырып: Компьютерлік ақпарат саласындағы қылмыстарды тергеп-тексерудің әдістемесі

(3 сағат)

Тапсырма

1. Курсанттар келесілерді өз бетімен оқуы керек: компьютерлік ақпарат саласындағы қылмыстардың криминалистикалық сипаттамасы. Осы санаттағы істер бойынша бастапқы жекелеген тергеу әрекеттерін жүргізудің тактикасы.

Тапсырманы орындау бойынша әдістемелік ұсыныстар: өз бетімен қажетті әдебиеттерді оқу.

1, 2, 4, 47, 70, 71, 92, 110, 111, 118 қайнар көздердің реттік нөмірін көрсету арқылы курс бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі (2.7 бөлімге қараңыз).

2.10. Пәнді оқыту бойынша әдістемелік ұсынымдар

Жұмыстық оқу бағдарламасында (SYLLABUS) көзделген негізгі сабақ түрлері болып дәрістер, практикалық сабақтар және КООЖ саналады.

Дәріс курсына тораптық, теориялық сұрақтар қарастырылады.

Курсанттардың лайықты дағдыларын шыңдау мақсатында және оқу материалдарын жақсы игеру үшін осы бағдарламаның ұсынысы бойынша практикалық сабақтарды өткізу барысында оқу тобын екіге бөлу бойынша ұсыныс жасалады. Практикалық сабақтарды өткізу барысында криминалистикалық-техникалық құралдарды, оқу-әдістемелік кабинетінің құрал-жабдықтарын, криминалистикалық оқу объектілерін, криминалистикалық полигонын, қажетті дидактикалық материалдарды және оқытудың техникалық құралдары пайдаланылады.

ТМД және басқа да елдердің, сонымен қатар Қазақстан Республикасы ішкі істер органдарының қызметкерлері қылмыстардың алдын алу және ашу үшін қолданатын заманауи криминалистикалық-техникалық құралдарын сабақ өткізу процесінде қолдану көзделген.

Бағдарлап оқыту, бақылау сұрақтары (тестілер), ситуациялық жағдайлар тапсырмалары және хаттамаларды толтыру оқу сабақтарының сапасын арттыру және алған білімдерін тексеру болып саналады.

Бағдарлама курсының талаптарына сай оқытушының курсанттармен өзіндік жұмыстарын орындау барысында оқу әдебиеттерімен қоса оқу деңгейінің сұранысындағы тәжірибелік тапсырмаларын әрбір курсант бастаған дәптерлерінде орындайды және бұл дәптерлерді әрбір сабақ барысында оқытушы тексеріп отырады. Курсанттардың өзіндік жұмыстарына арналған тапсырмалар тізімі сабақ жоспарында көрсетілген.

Бұдан басқа, «Криминалистика» пәнінің тақырыптарын толықтай теориялық оқып үйрену мақсатында осы пәнді оқытындарға арналған конспектілер және нормативтік құжаттарды жазу жоспарланған. Жазылуы қажет конспектілер мен нормативтік құжаттар тізімі жұмыстық оқу бағдарламасында (SYLLABUS) көрсетілген.

Оқу материалдарын меңгергендігін барлық сабақтарда және оқытушымен бірге жүргізілетін өзіндік дайындықтарда оқытушы оқушылардың дайындық деңгейін тексеру сұрақтары негізінде жұмыстық оқу бағдарламасында (SYLLABUS) көзделген жедел сұрау жүргізу, практикалық сабақтарда бірыңғай

сұрау жүргізу, практикалық сабақтарда жауап беру сапасына байланысты таңдамалы бағалау жүргізу жолымен бағалайды.

Қандай да бір себептермен сабаққа келмеген курсанттар өткізіп алған сабақты жеке өздері әдебиеттерден оқып, жеке өздері практикалық сабақ жоспарындағы есептерді шығаруы және одан кейін оқытушыға келіп сынақ-«өтем» тапсырулары қажет. Сонымен қатар, сынақты сабақ кезінде қанағаттанарлықсыз баға алған курсанттар тапсырады. Осының негізінде өтемге келген курсант оқытушыға келесілерді көрсетуі қажет:

- дәріс тақырыбы (не болмаса оқулықтың қажетті тарауы);
- осы сабаққа байланысты сабақ жоспарларында көрсетілген нормативтік құжаттар мен оқулық әдебиеттің конспектісі;
- оқушының дәптерінде жасалынған практикалық сабақ тапсырмасы.

Дәптерді тексеріп болғаннан кейін оқытушы курсанттан сұрау жүргізеді және оқу журналы мен PLATONUS бағдарламасы арқылы электронды журналға тиісті бағаны қояды.

Алынған мәліметтерді барынша толық және жанжақты оқып үйрену және болашақта өзінің қабілетін арттыру мақсатында кафедрада бірнеше мәселелік топ құрамында ғылыми үйірмелерде курсанттардың ғылыми-зерттеу жұмыстары (КҒЗЖ) өткізіліп тұрады.

2.11. Құрстық және практикалық жұмыстарды орындау бойынша нұсқаулық пен әдістемелік ұсынымдар

Криминалистика Қазақстан Республикасы ІІМ ЖОО сабақ жоспарында курсанттардың кәсіби дайындық деңгейін айқындайтын арнайы пәндердің бірі болып табылады.

Оны оқып үйрену қылмыстарды тергеп-тексеруде, ашу мен ескертуде практикалық қызмет аясында алынған білімдер жүйесін қолдануда үлкен рөл атқарады.

Пәннің бағдарламасы теориялық білімді жетілдіріп қана қоймай сонымен қатар жекелеген тергеу әрекеттерін жүргізу мен тергеп-тексеру әдістемесін үйрену барысында алынған білімдерді практикада қолданылу аясында қамтылған. Бұған сабақ жүргізу кезінде практикалық тапсырмаларды орындау ықпал етеді.

Практикалық сабақтарға дайындалу кезінде курсанттар ұсынылатын әдебиетті, процестік әрекеттерді толтыру үлгілерін зерделеуі керек, осы арқылы тиісті тақырыпты түсінуі қажет.

Практикалық сабақтарды жүргізу барысында курсанттар сабақтың тақырыбына сәйкес әртүрлі тергеу әрекеттерін жүргізеді, тергеу әрекеттерінің хаттамаларын (фрагменттерін) толтырады, тергеп-тексеру жоспарын құрады және тағы басқаларды жүргізеді. Практикалық сабақтарды жүргізу кезінде тапсырмаға сәйкес, техника-криминалистикалық құралдар қолданыла алады. Практикалық тапсырманы орындау кезінде Қылмыстық-процестік заңнаманы, қажетті ведомстволық бұйрықтар мен криминалистикалық ұсынымдарды қатаң басшылыққа алу қажет. Курсанттар барлық құжаттарды қолжазба түрінде

орындайды, яғни компьютерлік техниканы қолдануға қатаң тыйым салынады. Курсант практикалық тапсырманы пәнге арналған дәптерде немесе жеке парақта орындайды.

2.12. Өзін өзі бақылауға арналған тест тапсырмалары

30 тест тапсырмасы

1. Қылмыстарды тергеп-тексерудің әдістемесі криминалистикада келесідей болып табылады:

- А) негізгі тарау;
- Б) кіріспе тарау;
- В) қосымша тарау;
- Г) қорытынды тарау;

2. Қылмыстарды тергеп-тексеру әдістемесі келесіні зерделейді:

- А) қылмыстарды ашу, тергеп-тексеру және болдырмауды ұйымдастыру және жүргізу заңдылықтары;
- Б) қылмыстық мінез-құлықтың пайда болу заңдылығы;
- В) дәлелдемелерді жинау, бекіту және зерттеуге арналған ғылыми-техникалық құралдарды қолдану;
- Г) жәбірленушінің жекебасы.

3. Қылмыстық-процестік құқық нормасы бойынша дәлелдеуге не жатады:

- А) қылмыс оқиғасы;
- Б) қылмыс болып табылмайтын оқиға;
- В) болу мүмкіндігі болжамдалатын оқиға;
- Г) жәбірленушінің күдіктімен қарым-қатынасы.

4. Қылмыстарды тергеп-тексеру процесін ұйымдастыру келесідей бөлінеді:

- А) 2 кезеңге;
- Б) 3 кезеңге;
- В) 4 кезеңге;
- Г) тергеулік және криминалистикалық;

5. Типтік тергеулік ситуациялар келесіге тән:

- А) тергеп-тексерудің бастапқы кезеңіне;
- Б) тергеп-тексерудің келесі кезеңіне;
- В) тергеп-тексерудің әрбір кезеңіне;
- Г) дұрыс жауабы жоқ;

6. Адам өлтіру – бұл:

А) Денсаулыққа, адамның денсаулығы мен өміріне қауіпті болып табылатын, қасақана ауыр дене жарақатын келтіру;

Б) трансплантациялау үшін адамның органдары мен тканьдерін алуға мәжбүрлеу;

В) басқа адамға қасақана өлім келтіру;

Г) өзін өзі өлтіруге дейін жеткізу;

7. Адам өлтіру істері бойынша бастапқы тергеу әрекеттеріне келесі жатады:

- А) мәйітті қарап-тексеру;
- Б) беттестіру;
- В) тергеу экспериментін жүргізу;
- Г) заттарды тану үшін көрсету;

8. Егер мәйіт мойнынан асылып тұрған күйде болса, онда қасақана адам өлтіру туралы болжам құруға болады ма:

- А) иә;
- Б) жоқ;
- В) иә, егер оқиға орнында қан анықталса;
- Г) дұрыс жауабы жоқ.

9. Мәйітті жалғыз күйде тану үшін көрсетуге болады ма:

- А) жоқ, 3-тен кем болмауы тиіс;
- Б) жоқ, 2-ден кем болмауы тиіс;
- В) болады, егер процестік прокурор (тергеу судьясы) санкция берсе;
- Г) болады.

10. Ұрлық – бұл:

- А) бөтеннің мүлкін жасырын жымқыру;
- Б) бөтеннің мүлкін ашық жымқыру;
- В) денсаулыққа және өмірге қауіпті емес күш қолдану арқылы бөтеннің мүлкін ашық жымқыру;
- Г) алдау арқылы бөтеннің мүлкін жымқыру.

11. Егер қылмыс оқиғасы орын алғаны күмән тудырмаса және күдікті ұстап алынса, онда сотқа дейінгі тергеп-тексеруді жүзеге асыратын адамның міндеті:

- А) жәбірленушінің жекебасы туралы ақпарат жинау;
- Б) ұстап алынғанды әшкерелейтін дәлелдемелер жинау;
- В) ұрланған мүліктің ерекшеліктері туралы мәліметтер жинау;
- Г) жәбірленуші туралы ақпарат жинау.

12. Тонау және қарақшылық істері бойынша оқиға орнын қарап-тексеру жүргізіледі ме:

- А) иә;
- Б) иә, егер бұл туралы жәбірленуші талап етсе;
- В) жоқ;
- Г) иә, тек прокурордың нұсқауымен ғана.

13. Жәбірленушіге қатысты сот-медициналық сараптама келесідей мақсатта жүргізіледі:

- А) психологиялық күйді анықтау;
- Б) дене жарақаттарының келтірілген уақыты мен пайда болуы;
- В) қанда алкогольдің бар болуы;
- Г) жауаптың (айғақтың) растығын анықтау.

14. Егер жәбірленуші тонаушылармен таныс болып, олардың анкеталық мағлұматтарын айтса, онда тонаушылардың фотороботын құру қажет пе:

- А) иә;
- Б) жоқ;
- В) тергеушінің қалауы бойынша;

Г) міндетті түрде.

15. Алаяқтық істері бойынша қылмыс болған жәбірленушінің үйінде оқиға орнын қарап-тексеру жүргізу қажет пе:

А) иә;

Б) иә, егер жәбірленуші бұл туралы тілек білдірсе;

В) сотқа дейінгі тергеп-тексеруді жүзеге асыратын адамның қалауына байланысты;

Г) жоқ.

16. Зорлау фактісі бойынша жәбірленушіні қатыстыру арқылы оқиға орнын қарап-тексеру жүргізген жөн бе:

А) иә;

Б) жоқ;

В) тергеушінің қалауы бойынша;

Г) дұрыс жауабы жоқ;

17. Оқиға орнынан табылған мүшеқапты (презерватив) полиэтилен пакетке буып-түюге болады ма:

А) иә;

Б) жоқ;

В) иә, егер бұл объект алынғаннан кейін келесі күні сараптамаға жолданса;

Г) тергеушінің қалауы бойынша.

18. Есірткі және психотроптық заттардың заңсыз айналымымен байланысты қылмыстар келесіге қиянат жасайды:

А) басқару тәртібіне;

Б) конституциялық негіздерге;

В) азаматтардың денсаулығы мен өміріне;

Г) азаматтардың жеке меншігіне.

19. Бөлмеге тінту жүргізгенде қандай да бір бекіту құрылғысын сындыруға болады ма:

А) иә, мұны міндетті түрде жасау қажет;

Б) жоқ, бұған жол берілмейді;

В) иә, егер бұл қажет болса;

Г) алынуға жататын затқа байланысты.

20. Жекебасын тінту жүргізгенде тінтілетін адамға қатысты басқа жынысты адам қатыса алады ма:

А) иә;

Б) жоқ;

В) иә, егер бұған тінтілетін адам қарсы болмаса;

Г) алынуға жататын затқа байланысты.

21. Тергеуші ЖКО жөніндегі істер бойынша оқиға орнын қарап-тексеру барысында егер автомашина жолдың қарама-қарсы бағыттағы жолағында тұрғаны айқын болса, сол көлік құралына қатысты өлшем жүргізуге тиіс пе:

А) иә, егер бұл туралы жәбірленуші тарапы өтініш жасаса;

Б) иә, тиіс;

В) жоқ;

Г) дұрыс жауабы жоқ;

22. Оқиға орнын қарап-тексеру барысында алынған мағлұматтардан шыға отырып, көлік құралының жылдамдығын анықтауға болады ма:

А) иә;

Б) егер аталмыш автокөлік иесінің жауаптары берілген болса;

В) жоқ;

Г) дұрыс жауабы жоқ;

23. Пара заты болып келесі табылады:

А) тек қана ақша;

Б) кез келген материалдық құндылықтар;

В) материалдық құндылықтар саналмайды;

Г) дұрыс жауабы жоқ;

24. Тергеп-тексеруді жоспарлай отырып, тергеуші келесіні жасауға міндетті:

А) алдағы уақыттағы тергеу әрекеттерінің хаттамаларын толтыру;

Б) жүргізу қажет болатын тергеу және басқа да әрекеттерді анықтау;

В) айыптау актісін толтыру;

Г) дұрыс жауабы жоқ;

25. Пара беруші мен пара алушының жауаптарындағы қарама-қайшылықтардың себебін анықтау және жою үшін тергеуші келесіні жүргізеді:

А) адамды тану үшін көрсету;

Б) тергеу эксперименті;

В) айғақтарды сол жерде тексеру және нақтылау;

Г) беттестіру.

26. Жауап алуға дайындалу және оның тактикасын таңдау кезінде тергеуші келесіні жасауы тиіс:

А) жауап берушінің жекеубасы туралы мәліметтер алу;

Б) жауап берушіге физикалық әсер етудің тәсілін анықтау;

В) жауап берушіге психологиялық әсер етудің тәсілін анықтау;

Г) дұрыс жауабы жоқ.

27. Қылмыстық топтың қатысушыларынан жауап алуды келесі адамдардан бастаған дұрыс:

А) жасы кәмелетке толмаған қатысушыдан;

Б) қылмыстық топтың жетекшілерінен;

В) шынайы жауап беруге дайын адамдардан;

Г) дұрыс жауабы жоқ;

28. Қылмыстық істер бойынша бастапқы кейінге қалдыруға болмайтын әрекеттердің мерзімі мен жұмыстың әрі қарай жалғасуын кім анықтайды:

А) тергеуші;

Б) процестік прокурор;

В) тергеу судьясы;

Г) дұрыс жауабы жоқ;

29. Ұйымдасқан топ - бұл:

А) қылмыс орнында кездейсоқ пайда болған адамдар тобы;

Б) екі немесе одан көп адамдар тобы;

В) бір немесе бірнеше қылмыстарды жасау үшін алдын ала біріккен адамдар тобы;

Г) дұрыс жауабы жоқ.

30. Егер жәбірленушіге оны зорлаған адам белгілі болса, онда тергеп-тексеру ситуациясы үшін келесі әрекет типтік тергеу әрекеті болып саналмайды:

А) жәбірленушіге куәландыру жүргізу;

Б) жәбірленушіге сараптама тағайындау;

В) жәбірленушінің киімін қарап-тексеру;

Г) оқиға орнын қарап-тексеру.

Курсанттардың білімін бағалау критерийі:

Курсанттың білімін бағалау барлық семестр ішінде пайыздық мазмұнда өлшенетін ағымдық, рейтингтік және қорытынды түрдегі бақылау арқылы жүргізіледі.

Ағымдағы бақылау - өткен тақырыптар мен сұрақтар бойынша курсанттың білімін тексеру, семинар сабақтары және КӨЖ түрінде ауызша және тесттік сұрау, КӨЖ және КӨЖ орындаған тапсырмаларын бағалау түрінде жүргізіледі.

Рейтингтік бақылау - коллоквиум түрінде өткен тақырыптар мен бағдарлама тараулары бойынша курсанттардың білімін тексеру.

Рейтингтік бақылауға ағымдағы бақылаудың барлық нысаны бойынша барлық тапсырмаларды орындаған және оң баға алған курсанттар жіберіледі.

Семестрлік рейтинг ағымдағы және рейтингтік бақылаулар бойынша анықталады және ең көбі 60% құрайды.

Семестр ішінде екі межелік бақылау өткізіледі.

Пән бойынша қорытынды бақылау (емтихан) ауызша нысанда жүргізіледі.

Пән бойынша қорытынды баға семестрлік рейтинг баллдарының және курсанттың емтиханда алған баллдарының сомасы бойынша қойылады.

А, А- (100 - 90) бағасы зерттеу тақырыбын терең және толық көлемде түпкілікті зерделеу, берілген жауапта материалды сауатты және логикалық қисынды түрде көрсету, қосымша сұрақтарға дұрыс және сенімді жауаптар беру, қосымша әдебиетті білу жүргізілгеннен соң қойылады.

В+, В, В- (89 - 75) бағасы бағдарламалық материалды нақты және толықтай жеткілікті білгенде, қойылған сұрақтарға жауап беру кезінде шамалы ғана қателіктер жіберілгенде, материалды анық көрсете білгенде қойылады.

С+, С, С-, D+, D (74 - 50) бағасы өткен материалды толық білгенде, жауаптарды қателіктер жіберу арқылы бергенде және қосымша сұрақтар қойылған кезде сенімді түрде жауап бергенде, жетекші сұрақтар қою қажет болған кезде қойылады.

F (49 - 0) бағасы жауап берілмегенде, жауап толық болмағанда, жауапта өрескел қателіктер бар болғанда, қарастырылатын сұрақтың мәнін

түсінбегенде, жетекші және қосымша сұрақтарға сенімді және дәл жауаптар берілмеген кезде қойылады.

Курсанттардың білімі, іскерлігі және дағдылары келесідей жүйеде бағаланады:

Әріптік жүйе бойынша бағалау	Баллдардың сандық эквиваленті	Пайыздық мазмұны	Дәстүрлі жүйе бойынша бағалау
A	4,0	95-100	Өте жақсы
A-	3,67	90-94	
B+	3,33	85-89	Жақсы
B	3,0	80-84	
B-	2,67	75-79	
C+	2,33	70-74	Қанағаттанарлық
C	2,0	65-69	
C-	1,67	60-64	
D-	1,33	55-59	
D	1,0	50-54	Қанағаттанарлықсыз
F	0	0-49	

2.13 Пән бойынша емтихан сұрақтары

- Криминалистикалық тактиканың жүйесі және міндеттері.
- Криминалистикалық тактиканың негізгі түсініктері.
- Криминалистикалық болжамдардың түсінігі мен жіктелуі (классификациясы).
- Тергеп-тексеруді жоспарлаудың түсінігі мен түрлері.
- Тергеп-тексеруді жоспарлаудың мақсаттары мен принциптері.
- Тергеп-тексерудің бастапқы және келесі кезеңдеріндегі жоспарлаудың ерекшеліктері.
- Топ құрамында тергеп-тексеруді жоспарлаудың ерекшеліктері.
- Жеке тергеу әрекетін жоспарлау.
- Тергеу ситуацияларының түсінігі, мазмұны және түрлері.
- Тактикалық комбинация (операция).
- Тактикалық шешім.
- Тактикалық тәсілдердің қолданылу критерийлері.
- Тергеу әрекетін жүргізу сатылары.
- Тактикалық тәсілдің түсінігі.
- Тергеулік қарап-тексерудің түсінігі мен міндеттері.
- Тергеулік қарап-тексерудің мақсаттары мен жіктелуі (классификациясы).
- Оқиға орнын қарап-тексеру кезінде ғылыми-техникалық құралдарды қолдану мүмкіндіктері.
- Оқиға орнын қарап-тексерудің әдістері мен принциптері.
- Куәландырудың түсінігі мен түрлері.
- Оқиға орнын қарап-тексеруге дайындық.

21. Оқиға орнын қарап-тексеру кезеңдері.
22. Бөлмедегі оқиға орнын қарап-тексеру тактикасы.
23. Нәрселерді қарап-тексеру тактикасы.
24. Құжаттарды қарап-тексеру тактикасы.
25. Көлік құралдарын қарап-тексеру тактикасы.
26. Жер учаскелерін қарап-тексеру тактикасы.
27. Адам мәйітін табылған жерінде қарап-тексеру тактикасы.
28. Жануарларды қарап-тексеру тактикасы.
29. Тірі адамдарды қарап-тексеру тактикасы.
30. Куәландыру тактикасы.
31. Оқиға орнын қарап-тексерудің барысы мен нәтижелерін бекіту.
32. Оқиға орнын қарап-тексеру хаттамасына қосымша сұлба құрастырудың ерекшеліктері.
33. Оқиға орнын қарап-тексеру кезіндегі келеңсіз (негативтік) мән-жайлар, олардың сотқа дейінгі тергеп-тексеру кезіндегі маңызы.
34. Тергеу әрекеттерін жүргізу кезінде объектілерді табу, бекіту және алудың жалпы ережелері.
35. Оқиға орнында қолданылатын фототүсіру тәсілдері.
36. Оқиға орнын қарап-тексеру кезінде қол іздерін табу, бекіту және алудың жалпы ережелері.
37. Жауап алудың түсінігі, түрлері және міндеттері.
38. Куәдан, жәбірленушіден жауап алу тактикасы.
39. Күдіктіден жауап алу тактикасы.
40. Айғағының жалғандығы әшкереленген тұлғадан жауап алудың тактикасы.
41. Жасы кәмелетке толмағаннан жауап алу ерекшеліктері.
42. Беттестірудің түсінігі және оны жүргізудің міндеттері.
43. Беттестіру жүргізудің тактикасы.
44. Ұмытылған фактілерді еске түсіруге ықпал етуші тәсілдер.
45. Айғақтарды сол жерде тексеру және нақтылауға дайындық.
46. Айғақтарды сол жерде тексеру және нақтылаудың түсінігі мен мақсаттары.
47. Айғақтарды сол жерде тексеру және нақтылаудың тактикалық тәсілдері.
48. Айғақтарды сол жерде тексеру және нақтылау нәтижелерін бекіту.
49. Адамды тану үшін көрсетудің мәні және міндеттері.
50. Тану үшін көрсетудің түрлері.
51. Тану үшін көрсетуге дайындық.
52. Тірі адамды тану үшін көрсетудің тактикасы.
53. Мәйіттерді тану үшін көрсетудің тактикасы.
54. Нәрселерді тану үшін көрсетудің тактикасы.
55. Жануарларды тану үшін көрсетудің тактикасы.
56. Адамды фотобейнесі арқылы тану үшін көрсету.
57. Фотосуреті арқылы тану үшін көрсетудің тактикасы.
58. Тану үшін көрсетудің барысы мен нәтижелерін бекіту.

59. Тінтудің түсінігі мен міндеттері.
60. Тінтудің түрлері.
61. Бөлмені тінтуге дайындық.
62. Жекебасын тінтуге дайындық.
63. Бөлмені тінтудің тактикасы.
64. Жекебасын тінтудің тактикасы.
65. Көлік құралын тінтудің тактикасы.
66. Алудың түсінігі мен міндеттері.
67. Алу жүргізудің тактикасы.
68. Тергеу экспериментінің түсінігі және мәні.
69. Тергеу экспериментінің түрлері.
70. Тергеу экспериментін жүргізуге дайындық.
71. Тергеу эксперименті тактикасының жалпы ережелері.
72. Белгілі бір әрекетті жасау мүмкіндігін анықтау бойынша тергеу экспериментін жүргізудің тактикасы.
73. Белгілі бір әрекетті бақылау мүмкіндігін анықтау бойынша тергеу экспериментін жүргізудің тактикасы.
74. Тергеу экспериментін жүргізудің барысы мен нәтижелерін бекіту.
75. Тергеу экспериментін жүргізу кезінде ғылыми-техникалық құралдарды қолдану мүмкіндіктері.
76. Тергеу экспериментінің нәтижесін бағалау.
77. Криминалистика ғылымындағы қылмыстарды тергеп-тексеру әдістемесінің түсінігі, заты, жүйесі, міндеттері мен алатын орны.
78. Қылмыстың жекелеген түрлерін тергеп-тексерудің жеке әдістемесінің құрылымы.
79. Қылмыстардың криминалистикалық сипаттамасының түсінігі мен құрылымы, оның қылмыстарды ашу және тергеп-тексерудегі рөлі.
80. Тергеу ситуацияларының түсінігі, маңызы және жіктемесі.
81. Ұрлық істері бойынша сотқа дейінгі тергеп-тексеру кезіндегі типтік тергеу ситуациялары мен типтік тергеулік болжамдар.
82. Жасалған ұрлыққа қатысы бар тұлғаны анықтау және ұстап алу кезіндегі тергеу ситуациясында тергеп-тексеруді жоспарлау, бастапқы тергеу және жедел-іздігіру іс-шаралары.
83. Тонау және қарақшылық жөніндегі істер бойынша типтік тергеу ситуациялары.
84. Тонау және қарақшылық жөніндегі істер бойынша типтік тергеу ситуациялары мен тергеп-тексеруді жоспарлау.
85. Адам өлтіру істері бойынша типтік тергеу ситуациялары мен типтік болжамдар.
86. Адам өлтіру істері бойынша тергеп-тексерудің бастапқы, келесі және соңғы кезеңдерінде тергеп-тексеруді жоспарлау.
87. Адам өлтіру істері бойынша сотқа дейінгі тергеп-тексеру кезінде арнайы білімдерді қолдану.
88. Есірткі, психотроптық заттардың заңсыз айналымы жөніндегі істер бойынша типтік тергеу ситуациялары мен типтік болжамдар.

89. Есірткі, психотроптық заттардың заңсыз айналымы жөніндегі істер бойынша тергеп-тексерудің бастапқы, келесі және соңғы кезеңдерінде тергеп-тексеруді жоспарлау.

90. Зорлау жөніндегі істер бойынша типтік тергеу ситуациялары мен типтік болжамдар.

91. Зорлау жөніндегі істер бойынша тергеп-тексерудің бастапқы, келесі және соңғы кезеңдерінде тергеп-тексеруді жоспарлау.

92. Зорлау жөніндегі істер бойынша тергеп-тексеру кезінде арнайы білімдерді қолдану.

93. Жол-көлік оқиғалары (ЖКО) жөніндегі істер бойынша типтік тергеу ситуациялары мен типтік болжамдар.

94. Жол-көлік оқиғалары (ЖКО) жөніндегі істер бойынша тергеп-тексерудің бастапқы, келесі және соңғы кезеңдерінде тергеп-тексеруді жоспарлау.

95. Сыбайлас жемқорлық қылмыстар жөніндегі істер бойынша типтік тергеулік ситуациялар мен типтік болжамдар.

96. Сыбайлас жемқорлық қылмыстар жөніндегі істерді тергеп-тексеруді жоспарлау.

97. Компьютерлік ақпарат саласындағы қылмыстар жөніндегі істер бойынша типтік тергеулік ситуациялар мен типтік болжамдар.

98. Компьютерлік ақпарат саласындағы істерді тергеп-тексеруді жоспарлау.

2.14 Құрастырғандар: Криминалистика кафедрасының профессоры полиция полковнигі Б.С. Телемисов, криминалистика кафедрасының аға оқытушысы полиция майоры Н.Е. Боранқұлов